

ПРАВОСЛАВЉЕ

НОВИНЕ СРПСКЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ

православље.срб ; www.pravoslavlje.rs

Број 1157 Цена 90 динара 2,5 КМ 1. јун 2015. године Излази 1. и 15. у месецу

ISSN 0555-0114

9 770555 011004

Спасовданска
штедија у Београду

Примери хришћанске љубави и милосрђа

Његова Светост Патријарх српски Иринеј примио је 11. маја 2015. год. у Патријаршији српској у Београду велике донаторе Верског доброврног старатељства Архиепископије београдско-карловачке.

У Црквеној народној кухињи при ВДС-у АЕМ (Ул. француска бр. 31) радним данима обедује између 400 и 500 корисника, а када се том броју додају пунктови при храмовима Св. Јована Владимира у Медаковићу, Сабора Срба Светитеља на Карабурми, Св. Ђорђа у Старој Бежанији, Св. Вазнесења Господњег у Жаркову и Св. кнеза Лазара на Звездари, број прелази и 1.800 оброка дневно.

За ту количину оброка свакога дана потребно је обезбедити знатну количину намирница. Овом приликом посебно истичемо значај великих фирми које су својим вредним донацијама у храни и новцу помогле несметано функционисање Црквене кухиње и проширивање капацитета и броја оброка.

Пријему су, поред секретара ВДС-а јереја Владимира Марковића и ђакона Бранислава Јоцића, присуствовали: Александар Аксентић, власник „Агрос Опово“; Гојко Ђошић, ген. дир. Компаније „Фриком“; Драган Вучуревић и Весна Вучуревић, власни-

ци фирме „Универекспорт“ Нови Сад; Срђан Брач, дир. фирмe „Меркатор“; Ненад Ковач, власник фирмe „Роминг“; Дејан Минић, дир. фирмe „Свибел д.о.о.“; Веселин Марковић, дир. ЈКП Инфостан Београд; Првослав Николић, дир. Прихватилишта за одрасла лица „Ратко Димитријевић“; фирмa „Нелт“; Гордана Аничић; Јелена Садлер и Брент Садлер; Гoran Благојевић, приватник из Београда; Михајло Суботић, приватник из Београда; Зоран Марков, власник фирмe „Бидена“; Драгољуб Јевтић и Младен Касаловић, фирмa „Маркер“; Михајло и Томислав Мильковић, пекара „Тома“; Драги Анђелковић, аутосервис „Анђелковић“ на Сењаку; Предраг Бановић, приватник из Обреновца, и Миодраг Џоџо.

Овом приликом донатори су из руку Патријарха Иринеја добили патријарашке грамате захвалности.

Његова Светост је пожелео донаторима, њиховим породицама, фирмама и свим запосленима у њима благослов од Господа, истакавши као светли пример њихово хришћанско милосрђе и љубав према Мајци Цркви и свима онима који свакодневно у ВДС-у добијају неопходну помоћ. „Велика је ствар да човек који има добра подели и са онима који немају. Такав човек постаје сарадник љубави Божије, и када се та-кви људи препознају, онда се и истичу као пример другима“, поручио је Патријарх Иринеј.

Званични пријеми

Патријарх Иринеј уручио је 11. маја у Патријаршији српској у Београду Орден Светог краља Милутина Александру Цинцару Попоском, директору ЈКП „Јавно осветљење“, за његову делатну љубав према Светој Мајци Цркви, нарочито показану несебичним доприносом на уградњи комплетне расвете у порти и Храму Св. Петке на Чукаричкој падини у Београду. Овом приликом, Његова Светост је уручио патријарашке

грамате и запосленима у ЈКП „Јавна расвета“ као и Марку Стојановићу, секретару Секретаријата за енергетику Београда.

Патријарх Српски је примио 13. маја 2015. г. у Патријаршији српској у Београду гђу Валентину Матвијенку, председнику Савета Горњег дома Парламента Руске Федерације, са сарадницима.

Пријему је присуствовао и амбасадор Руске Федерације у Србији Александар Васиљевич Чепурин. Током

разговора наглашен је значај очувања живог историјског сећања на заједничке историјске напоре, које не раскидиво повезује два једнокрвна, једноверна, православна словенска народа, руског и српског, који ће ускоро прославити заједнички дан словенске писмености и културе – празник Светих Ћирила и Методија.

Гђа Матвијенко је поздравила овогодишње заједничко дело које су благословиле Руска Православна Црква и Српска Православна Црква – доношење Благодатног огња из Светог града Јерусалима уочи празника Васкрса, изражавајући наду да то убудуће може постати лепа традиција.

Патријарх Иринеј је изразио благодарност Српске Православне Цркве на несебичној помоћи коју Руска Православна Црква и Руска Федерација чине за завршетак радова и унутрашње живописање Храма Светог Саве на Врачару. Свјатејши је, заједно са гђом Валентином Матвијенко, дао крађу изјаву за руске медије који су пропратили ову посету Српској Православној Цркви, пожелевши високој иуваженој гошћи пуно успеха у њеном даљем одговорном раду.

Доставља: Кабинет Патријарха српског

Истога дана у Патријаршији српској у Београду, Патријарх српски Иринеј је примио Драгана Поповића, државног секретара у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, и гђу Тању Пушонићу, саветника у Сектору борачко-инвалидске заштите.

У Богословији Св. Саве

Дана 10. маја 2015. год., Српска Црква молитвено се сећа Спаљивања моштију Светог Саве. У Спомен-

Почетак Светог Архијерејског Сабора

Светом Арх. Литургијом у Саборном храму Св. Архангела Михаила у Београду, у четвртак 14. маја 2015, отпочело је овогодишње сабрање Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве.

Божанском Литургијом је началствовао Патријарх српски Иринеј уз саслуживање великог броја архијереја СПЦ. После Св. Литургије служен је призив Светог Духа. Овим чином званично је отпочело заседање овогодишњег Светог Архијерејског Сабора.

храму Св. Саве на Врачару Св. Арх. Литургијом је началствовао Патријарх Иринеј, уз саслужење Епископа аустралијско-новозеландског Иринеја, Епископа топличког Арсенија, као и многобројних свештеника и ђакона наше Цркве. Овом молитвеном сабрању присуствовали су умировљени Епископ захумско-херцеговачки Атанасије, професори и ученици Богословије Светог Саве, као и многобројни верни народ.

У 13 часова у Богословији Светог Саве, ректор протојереј-ставрофор др Драган Протић, као и сви професори и ученици ове школе, свечано су дочекали Његову Светост у чијој пратњи су били П. Г. епископ аустралијско-новозеландски Иринеј и топлички Арсеније.

*Стефан Гавровски,
ученик IV разреда Богословије Светог Саве у Београду*

На дан Св. Василија Острошког

Свети Василије Острошки, велики и поштовани светитељ српског народа, прослављен је у цркви на Бањици достојанствено и свечано. Свету Арх. Литургију

служио је Патријарх Иринеј, уз саслужење свештеника и ђакона АЕМ. На Литургији су одговарали црквени хор овог светог храма, а после литије око цркве и ломљења славског колача уприличена је трпеза љубави у парохијском дому.

У Спомен храму Св. Саве

Редовно годишње заседање Централног тела Св. Арх. Сабора за довршење Спомен-храма Св. Саве на Врачару одржано је 16. маја 2015. год., у парохијском дому спомен-храма. У наставку је служен паастос ктиторима и приложницима заветног храма српског народа. Пре почетка седнице Његова Светост је са архијерејима наше Цркве обишао спомен-храм и крипту, где су имали увид у досадашње радове. Током седнице истакнуто је да је ова година од посебног значаја за Храм Св. Саве и за наш народ јер се навршава 120 година од доношења одлуке о градњи (1895–2015) и оснивању Друштва, и 30 година од наставка радова.

После завршене седнице служен је паастос свим блаженоупокојеним српским патријарсима, митрополитима, епископима, ктиторима и приложницима, добротворима и доброчинитељима у градњи Спомен-храма Светог Саве.

Митрополит црногорско-приморски Амфилохије, са свештенством Архиепископије београдско-карловачке, служио је паастос, а затим се обратио пригодном беседом: „Судбина Спомен-храма Светог Саве од стотину и двадесет година је судбина народа нашег светосавског. Судбина народа, а и судбина овога храма је Голгота и Вакрсење, и овај храм је једно од великих чуда Божјих у историји, првенствено нашег народа, у историји рекао бих, свеукупног рода људског...“

Извештај о активностима на опремању храма мозаиком за период од маја 2014. до маја 2015. су поднели, од стране Светог Арх. Синода СПЦ: Високопреосвећени Митрополит Амфилохије и проф. др Војислав Миловановић, протонеимар Храма Светог Саве.

Констатовано је успешно извршење свих планираних задатака руско-српске Радне групе за организацију унутрашњег украшавања Храма Светог Саве, дефинисаним планом и одлукама Министара културе РФ Владимира Мединског.

Подржан је план и преглед активности реализације украшавања Храма Светог Саве за период од маја 2015. до маја 2016. године. План су направили Руска академија уметности и Стенописна радионица за зидно сликарство при манастиру Свете Јелисавете у

Минску. Руковођење пројектом од стране РПЦ поверио је председнику Одељења спољних црквених веза Московског Патријархата Митрополиту волоколамском Илариону (Алфејеву) и председнику РАУ Зурабу Церетелију. Руковођење пројектом од стране РАУ поверио је академицима Мухину и Максимову.

Поднет је извештај је о реализацији друге фазе изградње порте храма и Улице Боре Станковића. Град Београд, као корисник јавног земљишта, до сада је уложио значајна средства за изградњу наведеног и имао је и име пуну подршку Српске Православне Цркве за изградњу порте Храма Светог Саве и Улице Б. Станковића.

Фото: Рајко Каришић

У Саборној цркви

Патријарх Иринеј је служио 17. маја 2015. Св. Арх. Литургију у Саборној цркви у Београду, уз саслуживање свештенства овога храма. Литургији су присуствовали П. Г. епископи источноамерички Митрофан, британско-скандинавски Доситеј, будимљанско-никишићки Јоаникије и аустријско-швајцарски Андреј. Пригодну беседу на одломак из Јеванђеља је произнео Епископ Митрофан, а дечији хор Првог београдског певачког друштва анђелским гласовима је одговарао на Литургији.

У Белом двору

Престолонаследник Александар приредио је 19. маја 2015. вечеру у Белом двору у част Његове Светости Патријарха Иринеја и архијереја СПЦ сабраних на редовном заседању Светог Архијерејског Сабора.

ПРАВОСЛАВЉЕ 1157

2
Активности Патријарха

6
Слава свих житеља
престоног града

8
Покрај светих моштију

9
У славу небеског заштитника

10
Православни Јужни Словени
и њихова верска баштина
на континуираном удару
албанских терориста
др Александар Раковић

12
Усредређујмо се!

14
Могу ли медији
заиста бити беднији?

16
Служитељи Христови

18
Нова породица под крстом
(Јн. 19, 25-27)
др Предраг Драштиновић

20
Елохим

„Православље – новине Српске Патријаршије“ излазе са благословом Његове Светости Патријарха српског Иринеја. Издаје Информативно-издавачка установа Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве. Први број „Православља“ изашао је 15. априла 1967. године.

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР:

Члан Св. Арх. Синода задужен за надзор над радом Информативно-издавачке установе Св. Арх. Синода СПЦ Митрополит црногорско-приморски др Амфилохије

Главни и одговорни уредник:
Презвитељ др Александар Ђаковић

Оперативни уредник:
Срећко Петровић

Секретар редакције:
Снежана Крутиковић

Фотограф:
Бајон Драган С. Танасијевић

Лектор и коректор:
Борбе Остојић

Чланови редакције:
Презвитељ др Оливер Суботић,
Сања Лубардић, Славица Лазић

**Излази сваког првог и петнаестог у месецу, за јануар
и август двоброј.** Годишња претплата за нашу земљу је 1700
динара, популарнији 850. Појединачни примерак 90 динара.
Претплата за нашу земљу може се уплатити на благајни Српске
Патријаршије, Краља Петра 5 или на текући рачун.

23
Отац Радован: Земунац у срцу
до последњег даха

Зоран Матић

26
Како нас је видео А. Рајс (32)

Французи – саборци
Шумадинаца

Антоније Ђурић

28
Наградно путовање за децу која
похађају веронауку на Вождовцу

29
Трибина „Психологија и религија
– комплементарност или
међусобно искључивање“

Саша Велимир

30
Либерална доктрина
и идеја привредног раста

Бојан Бошковић

32
Разарањем непобеђено

др Биљана Џинџар Костић

33
Свет књиге

38
Вечно развојени?

Заувек сједињени?

Прошођакон Зоран Андрић

40
Наука, уметност, култура...

42
Кроз хришћански свет

44
Из живота Цркве

На насловној страни:
**Спасовданска литија
на улицама Београда**
Фото: Ђакон Драган С. Танасијевић

Рукописи и фотографије се не враћају. Текстови достављени
редакцији „Православљу“ подлежу анонимној рецензији. Текстови и
прилоги објављени у „Православљу“ представљају ставове аутора.
Сва права задржана. Свако претпостављање, копирање,
унапажавање, објављивање и дистрибуирање целих или делова
ових новина или чланака објављених у њима забрањено је и
представља повреду ауторског права и кривично дело.

Дизајн: Собаља

Графичка припрема, слог и прелом: Срећко Петровић

Штампа: „Политика“ А. Д.

Дистрибуутер: „Polydor“ д.о.о.

Ломница 11/3/9, 32300 Горњи Милановац

тел./факс: 032/717-322, 011/2461-138

СИР – Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

271.222 (497.11)

ISSN 0555-0114 = Православље

COBISS.SR-ID 16399106

Православље се штампа уз помоћ Управе

за сарадњу с Црквама и верским заједницама

Влада Републике Србије

Графичка припрема овог, 1155. броја „Православља“, завршена

је у уторак, 26. маја 2015. године у 8.00 часова, када је

у штампу предат овај број новина Српске Патријаршије.

У Архиепископији београдско-карловачкој

Слава свих житеља престоног града

Светом Архијерејском Литургијом у Вазнесењској цркви, литијом централним градским улицама, уношењем иконе, паљењем свеће, ломљењем славског колача и свечаним пријемом у Старом двору у четвртак, 21. маја ове године, по традицији је обележена крсна слава престоног града Београда – Спасовдан.

Београд је и ове године, Светом Архијерејском Литургијом којом је началствовао Првојерарх Српски, величанственом литијом која је, уз звуке звона са свих градских и приградских цркава, тачно у 11.30 кренула из Улице адмирала Гепрата, молитвено и свечано прославио своју стару заветну славу која симболично указује на уздизање – вазнесење – града Београда и свих његових житеља.

Прошло је 612 година од када је деспот Стефан Лазаревић Бели град прогласио за престони град Србије (1403). Министар војске и морнарице, армијски генерал Милутин Недић, као изасланик Његовог величанства краља Петра II, уручио је, на дан градске славе 1939. године, највише ратно одликовање – Карађорђеву звезду са мачевима председнику Београдске

општине господину Влади Илићу тј. граду. Спасовдан је у историји Србије везан и за 1349. годину када је баш на дан празника обнародован највећи историјско-правни документ српске средњовековне државе Душанов законик.

Ове године навршило се и 22 године од обнове традиционалне литије којом се обележава Спасовдан – јер је под притиском многих непријатеља и великих друштвених промена празновање градске славе прекидано. Данашња форма спасовданског славског обреда у Београду уобличена је 1862. године. Али градска слава није слављена од 1946. године, а Вазнесење Господње је поново почело да се слави тек 1992. године скромном литијом коју је око цркве повео блаженопочивши Патријарх српски Павле.

Светом Архијерејском Литургијом, којом је началствовао Ње-

гова Светост Патријарх српски Иринеј у Вазнесењској цркви, уз саслужење више архијереја Српске Православне Цркве: Високо-преосвећеног Митрополита црногорско-приморског Амфилохија и Преосвећене Господе епископа: бихаћко-петровачког Атанасија, захумско-херцеговачког Григорија, аустријско-новозеландског Иринеја, аустријско-швајцарског Андреја, полошко-кумановског Јоакима, брегалничког Марка и стобијског Давида, свештенства и свештеномонаштва, а у присуству бројног верног народа и уважених гостију, свечано је у четвртак, 21. маја, започела прослава славе града Београда и Храма Вазнесења Господњег.

Након Литургије формирана је, већ по традицији, у порти храма, литија на челу са Патријархом Српским, градским функционе-

Ујоршији Вазнесењског храма, под покровитељством Његове Светости, славско са-брање је започело још у среду 21. маја увече, концертом на коме је наступило осам хорова и певачких група. Концерту су присуствовали Епископ топлички Арсеније, свештенство и много бројни верни народ. Организатори концерта били су Вазнесењска црква, Производни завод АЕМ и Радио Слово љубаве, а добротвор Управа за са-радњу с Црквама и верским заједницама.

рима, припадницима полиције и Војске Републике Србије. Величанствена поворка са неколико хиљада учесника и исто толико посматрача, која је на тренутке „заустављала“ Београд, прошла је центром града, од Улице адмирала Гепрата, Кнеза Милоша, Кнеза Михаила, Краљице Наталије до Добрињске уз три стајања. Прво је било код Теразијске чесме где је служен молебан за здравље свих Београђана, друго, код Саборне цркве где су упућене молитве за поштеду од страдања, мир и напредак, и треће, у порти Вазнесењске цркве, испред гранитног крста где су изречене молитве за покой душа свих који су 1941. године страдали од непријатељске руке у склоништу при Вазнесењској цркви.

Литију су, поред Првојерарха Српског предводили градоначелник Синиша Мали, који је ове године био домаћин славе, престолонаследник Александар Ка-рађорђевић и архијереји Српске Православне Цркве.

На челу литије ношен је часни крст из Светог града Јерусалима и барјак из 1938. године, (који је чуван у Вазнесењској цркви у време

када град није обележавао славу), од црвеног броката који са једне стране има икону Вазнесења Господњег и словима од златних нити натпис „Општина Града Београда 1938“, а са друге стране икону Свете Петке и поруку „Ко Крсно име слави - оном и помаже“.

ци и другим губилиштима широм некадашње Југославије. „Да Господ благослови наш народ који је много пострадао и тако посведочио да припада Ономе који је праведно страдао на Голготи. То је наше највеће сведочанство, да припадамо Њему, јер страдамо као што је и Господ страдао“ – рекао је Патријарх Српски.

Градска власт обележила је славу свечаним пријемом у Старом двору којем су присуствовали највиши црквени великодостојници, градски функционери, амбасадори, војни аташети, као и представници Војске Србије, а на којем је немачком писцу и хуманисти

Петеру Хандкеу уручена Повеља почасног грађанина Београда.

Градоначелник Београда Синиша Мали је тим поводом рекао: „Ове године највећи број Београђана придружио се литији, што говори колико је овај дан битан за све грађане престонице. Данас смо на свечаности у Старом двору изразили захвалност великим књижевнику који је жртвовао себе и своју каријеру не скривајући да је истински пријатељ Београда и Србије.“

О. Стојановић

Са леве и десне стране барјака ношена су два мала крста и два мала звона која су све време звонила, а иза њих је ношено жито и колач храма и града Београда.

Беседећи по завршетку спасовданске литије, Патријарх српски Иринеј је између осталог рекао да се на Спасовдан – на славу града Београда – молитвено сећамо оних који су мученички пострадали, како за време двоструког бомбардовања Београда у Другом светском рату, тако и оних који су своје животе дали у Јасенов-

У манастиру Острог

Покрај светих моштију

„Као што се некад пророк Мојсије пео на Гору Синајску да се сртне са Господом, тако се и ми, сваке године на овај свети дан, пењемо на ову нашу Гору Синајску да видимо лице Господње и прославимо Господа преко оних који су Њега прославили, посебно преко Светог оца нашег Василија Острошког Чудотворца.“

Митрополит Амфилохије

Празник Светог Василија Острошког Чудотворца прослављен је у уторак 12. маја 2015. молитвено и саборно у манастиру Острог, који чува свете мошти острошког светитеља. Свету Архијерејску Литургију, на платоу испред Горњег манастира, служио је Митрополит црногорско-приморски Амфилохије уз саслужење госта из Руске Православне Цркве Митрополита кемеровског и проковјевског Аристарха и П. Г. епископа: будимљанско-никшићког Јоаникија, аустралијско-новозеландског Иринеја, бихаћко-петровачког Атанасија и пакрачко-славонског Јована, великог броја свештенства и свештеномонаштва и уз молитвено учешће огромног броја сабраног вјерног народа.

На крају Св. Арх. Литургије Митрополит црногорско-приморски Амфилохије и сабрани архијереји пререзали су славски колач у славу острошког чудотворца. Беседећи, Митрополит Амфилохије је казао да га радује присуство Митрополита Аристарха који је „донио благослов страдалне матушке Русије и Св. великомученика Владимира Кијевског чију хиљадугодиšњицу ове године обиљежавамо, исто као што обиљежавамо и хиљадугодиšњицу мученичког страдања Св. Јована Владимира, првог словенског мученика и страдалника.“

Тога дана, Орденом Св. краља Милутина, високим одликовањем СА Синода СПЦ, Митрополит Амфилохије је одликовао Миодрага Давидовића, који је, осим помоћи у обнови манастира Острог, саградио и манастир Св. Саве на граници Херцеговине.

Високопреосвећени је одликовао златним ликом Светог Петра Другог Ловћенског Тајновидца, главног неимара инжењера Милана Вукајловића који је дао немјерљив допринос „јер је Острошка светиња обновљена као ријектко кад у ових триста педесет година, од упокојења Светог Василија Острошког“.

Посебан поздрав је упутио Драгану Давидовићу, директору Секретаријата за вјере РС, који је у име Републике Српске дошао да учествује у овом слављу, најавивши да Давидовић припрема спомен поводом седамдесетогодиšњице страдања Митрополита Јоаникија и седамдесеторије свештеника Митрополије црногорско-приморске и хиљаде оних који су „одавде изbjegli и погинули до Лијевча поља, Старе Градишке и Словеније“. Одликовани су и Петар Маљковић из Београда, приложник и украситељ манастира Острог, који је приложио новац за израду мозаика Успенија Св. Василија у Горњем манастиру, као и приложници из Беча Милан и Тања Пејић.

Високопреосвећени је на крају заблагодарио и П. Г. епископима који су присуствовали прослави празника и благословио све сабране благословом острошке свештене четворице светитеља: Св. Василија Острошког, његовог Св. Ђакона, Преподобног Исаије од Оногошта и Новомученика Станка.

Извор: Митрополија црногорско-приморска

Приредила О. С.

У Никшићу

У славу небеског заштитника

Свечану световасилијевску литију предводили су митрополити: црногорско-приморски Амфилохије и кемеровски и проковјевски Аристарх из Руске Православне Цркве, и П. Г. епископи: будимљанско-никшићки Јоаникије, аустралијско-новозеландски Иринеј, бихаћко-петровачки Атанасије и пакрачко-славонски Јован уз учешће многобројног свештенства и свештеномонаштва.

На празник Светог Василија Острошког Чудотворца, 12. маја 2015. године, у послијеподневним часовима, Никшићем је прошла традиционална, свенародна литија у славу и част Светог Василија Острошког и Тврдошког, небеског заштитника овог града.

Светом ходу у славу небеског покровитеља Никшића и његових житеља присуствовао је импозантан број вјерног народа.

На главном градском тргу, након прочитаног Светог Јеванђеља, сабрање је благословио Епископ будимљанско-никшићки Јоаникије, поздрављајући присутне архијереје и епископе који су се сабрали са разних страна свијета у радости празника Св. Василија, „да нас охрабре, да се обрадујемо нашем заједништву у Христу Исусу Господу нашем и прославимо небеског заштитника овог града Светог Василија Острошког Чудотворца.“

Потом се бесједом обратио Митрополит кемеровски и проковјевски Аристарх, који је у званичну посјету Епархији будимљанско-никшићкој и Никшићу, поводом празника Св. Василија Острошког, дошао са благословом Патријарха московског и све Русије Кирила.

„Када смо кренули у ову свету литију, Митрополит Амфилохије ми је посвједочио да прије тридесет

година, када је он долазио у овај свети храм, није било ниједног човјека који се у њему молио, а, ево, данас овдје видимо сабран цијели град. То је, између остalog, најбоље свједочанство тога какав подвиг и труд су савршили архијереји СПЦ овдје у Црној Гори“, казао је Митрополит Аристарх, изражавајући своју радост због духовног вакрсења Црне Горе, која се, како је казао, укрушава новим богомољама и новим светима.

„Преосвећени Владико Јоаникије, дозволите ми да у овај велики дан, посебно за Вас, за Ваш храм и за Ваше вјернике у овом граду, пренесем благослове и најтоплије поздраве поглавара наше Цркве Патријарха московског и цијеле Русије Кирила, чији сам представник на овој свечаности. Срдечно Вам захваљујемо за то што

смо данас овдје, што смо заједно могли да служимо Свету Литургију и што заједно радимо најсветије дјело, чувамо нашу свету православну вјеру. Нека молитвама и заступништвом великог угодника Божијег, светитеља Василија Острошког Чудотворца буде сачувана ова предивна земља у миру, благостању и нека се у срца људска усели вјера Христова на многа љета“, казао је на крају свог обраћања Високопреосвећени Митрополит Аристарх.

Извор: Епархија
будимљанско-никшићка

Приредила О. С.

Освештан параклис
Преподобног Исаје
од Оногашта

Митрополит црногорско-приморски Амфилохије и Епископ захумско-херцеговачки Григорије су, уз саслужење бројног свештенства и свештеномонаштва СПЦ и у присуству неколико хиљада вјерника, освештали, 11. маја 2015, параклис Св. Исаје од Оногашта, у Горњем манастиру Острог. Након освећења часне трпезе и нове цркве у склопу Горњег манастира, Митрополит Амфилохије и Владика Григорије служили су Св. Арх. Литургију, у току које је Високопреосвећени миропомазао свете мошти мученички пострадалаји ђакона Светог Василија, које су недавно пронађене у Цркви Часног крста у Горњем манастиру. Високопреосвећени је нагласио да су поред Св. Василија, Преподобног Исаје Новог од Оногашта и Новомученика Станка овдје и новооткривене мошти светог ђакона Светог Василија, који је по предању био сахрањен у Горњој цркви.

Кумановска трагедија као повод за присећање: Православни Јужни Словени и њихова верска баштина на континуираном удару албанских терориста

гр Александар Раковић

Само је питање дана, недеље или месеца када ће албански терористи поново ударити на Србију, Македонију, Црну Гору.

Албански тероризам је с по- следњим догађајима у Куманову поново ушао на велику сцену политике на постјугословенском простору. Или, заправо, албански тероризам никада није ни силазио с те велике сцене. Пре ће бити да је ово друго јер су сви актери тог терористичког ужаса који нам екстремисти у континуитету приређују од 1998 – сада на власти на Косову и Метохији, на локалном нивоу у Прешеву и Бујановцу и у коалиционој државној власти али и у локалним властима у Македонији.

Савремени албански тероризам покренут је 1998. на Косову и Метохији а кулминацију је имао 1999. када је на страну самозване „Ослободилачке војске Косова“, војном агресијом на Савезну Републику Југославију, стао НАТО пакт на челу са Сједињеним Америчким Државама. Наша војска и полиција били су приморани да се повуку из јужне српске покрајине, а потом су уследили месеци и године терора над Србима који су претерани из већег дела Косова и Метохије, практично окупираних од стране албанских терориста и њихових западних налогодаваца. Морамо такође подвучи да је војно-терористичку кампању против наше земље (1998–1999) пратила и монструозна акција трговине

органима који су вађени из тела заточених па погубљених Срба, Рома и других недужних грађана који су дошли под удар ових опаких

Фреске средњовековног манастира Матејче у Македонији 2001. године после албанског терористичког пира (фото: konflictsam.com)

намера. Када понестане простора за оружани терор, на дело ступају институционални притисци албанских власти на Косову и Метохији: хапшења утицајних Срба, суђења с предугим трајањем, режиране претње повратницима, наметнута изолација и тако даље. Читав овај злослутни процес на Косову и Метохији траје од 1998. до данас.

И албански тероризам такође траје у непрекинутом низу годи-

на. Само се повремено примери, али се често повампири у складу с разноразним интересима који се утврђују ван постјугословенског простора. Терористи „Ослободилачке војске Косова“, под тим или другим називима истоветне паравојне формације, напали су простор Прешева и Бујановца у јужној Србији (2000–2001), западну Македонију (2001) – и у оба оружана конфликта су поражени. Извршили су погром над Србима и Ромима на Косову и Метохији (2004), запретили Црној Гори када су похапшени у акцији „Орлов лет“ (2006), запретили Македонији када су на Шар-планини неутрализани у акцији македонске полиције „Планинска бура“ (2007), погубили су петорицу македонских младића у селу Смилковци (2012), поново запретили Македонији у Куманову где их је још једном савладала македонска полиција, али су деловали и на другим просторима те земље (2015).

Само је питање дана, недеље или месеца када ће албански терористи поново ударити на Србију, Македонију, Црну Гору. Потом у неком будућем периоду следи и њихов удар на јужни Епир у Грчкој, али тек ако задовоље своје сулуде апетите на просторе православних Јужних Словена. Нема сумње да за то имају подршку не-

Куманово после напада албанских терориста, мај 2015. г. (фото: Reuters)

ких утицајних западних кругова, а словенски народи морају да буду у приправности да то спрече.

С тим у вези морамо да поменемо акцију македонске полиције у Куманову која је трајала 9. и 10. маја 2015. током које је неутралисана повећа група албанских терориста. Овој акцији је претходила терористичка провокација у селу Гошинце (21. април 2015) када је четрдесетак екстремиста у униформама „Ослободилачке војске Косова“ заузело полицијску станицу недалеко од границе с Косовом и Метохијом. Не можемо са сигурношћу да тврдимо да ли је и у покушају пуча у Исламској заједници Македоније (4. мај 2015) присутан рукопис екстремиста, или примећујемо да се овај догађај хронолошки уклапа у процес дестабилизације Македоније од стране албанског фактора или њихових западних налогодаваца који су за своје намере инструкисали и део македонске политичке сцене. Има компетентних мишљења да је дестабилизација Македоније скројена од стране Сједињених Америчких Држава како би се онемогућио пролазак руског гасовода трасом Турска-Грчка-Македонија-Србија јер руска држава и компаније не би улагале огромна средства и градиле инфраструктуру која би била изложена нападима албанских терориста. Нико не сумња да би албански екстремисти били у стању да дигну у ваздух делове гасовода на македонској територији уколико би за то добили зелено светло од својих ментора.

Када је реч о догађајима у Куманову, локално становништво је

пред акцију македонске полиције пријавило педесетак наоружаних људи у униформама „Ослободилачке војске Косова“. Македонске власти су процењивале да би ова група могла да буде и већа. У сваком случају група је била опремљена за урбани тероризам у Куманову и другде у тој земљи, многи од њих су имали искуство ратовања на Косову и Метохији, Прешеву, Бујановцу и Македонији. Радило се, дакле, о искусној групи људи која је имала спреку с утицајним албанским квазивојним и паравојним круговима на Косову и Метохији. У акцији македонске специјалне полиције против албанских терориста у Куманову погинуло је осам полицијаца међу којима и тројица православних Срба, а рањено је четрдесетак полицијаца. Убијено је десет албанских терориста. Терористичка група коју су чинили албански грађани Косова и Метохије, Македоније и Албаније је у Куманову неутралисана.

Поред Македонаца, дакле, Срби су поново жртве албанског тероризма. С тим у вези можемо да подсетимо и на страдање Срба у селима Матејче, Опаје и Ропољце у Македонији (2001). У етнички мешовитом српско-албанском селу Матејче, Албанци су палили и рушили српске куће, претеривали Србе, неке Србе су заточили. Албански терористи су заузели средњовековни манастир Матејче, претворили га у складиште муниције, уништавали су фреске и друге вредности манастира. Простор око манастира су претворили у терористички штаб

и користили га као штит од македонских одбрамбених снага које нису имале намеру да пуцају у овај велелепни манастир.

Према подацима Епархије рашко-призренске Српске Православне Цркве – која је такође била изложена албанском терористичком пиру – „Ослободилачка војска Косова“ под тим или другим именом је у тетовском крају 2001. уништила или оштетила тридесетак цркава и манастира. Православна гробља и споменици такође су били мета терориста. Православне цркве у Тетову и околини су миниране, рушене, палјене, фреске уништаване несувислим шкрабањем или како је већ ко стигао да испољи своју мржњу. Напада на православне светиње било је 2002. и у Гостивару.

Историјско искуство с албанским терористичким деловањем нам указује да морамо да спавамо отворених очију. Нико не може са сигурношћу да предвиди где ће бити следећа мета, шта ће бити на удару, да ли ће аутопут од Врања до Скопља бити у ратној зони као што се то десило 2001. а у Куманову пре десетак дана. Терористички пожар може да плане у једно ноћи као што се то већ додило на Косову и Метохији 2004. и у Куманову 2015. Пожелимо нам свима мир или имајмо у виду све недаће које могу да се догоде најпре у нама братској Републици Македонији. Криза у Македонији није само унутрашње питање те земље, то је безбедносно питање простора који чине Република Србија, Република Српска, Црна Гора и Република Македонија.

Исидора Секулић:

Уредсређујмо се!*

Ми смо народ који у стварност не верује и који стварност не воли. Док је не познамо, сневамо о њој; а кад нам постане јасна, ми је потцењујемо. Вере и љубави никад немамо за њу. У сваком раду и задатку видимо сензацију, личну амбицију и снове. А кад екстаза прође, ствар, наравно, изгледа незнатна, ситна и недостојна. Код нас нема јединства између оног што треба и што се мора и оног што се ради. У мислима умемо бити стварни, у делима не. Силу мисли трошимо на расправљање неспоразума и несугласица. Практично би било не опажати их. Логика и практика су далеки сродници, а премудрост је врло често немудрост.

* Овај текст сачињен је као избор из чланака „Ми и стварност“ (1911), „Онима који трпе. Србима у Монархији“ (1912) и

Сви ми живимо у кући која гори, и сваки од нас мора грабити што више послана, па макар му и премашио снагу. Сви одреда, и учени и прости, и мушки и женски, ма какви да су, имају послана, и нико се ничим не може извинити. И човек и магаре су мудрији него човек сам; нико није на одмет кад је реч о раду за сав народ.

„Уредсређујмо се. Расејаност није мана него порок“ (1940). Својевремено објављени у *Словенском јулу*, ови чланци се у наше доба обично прештампавају у оном тому Исидориних сабраних дела који носи наслов *Записи о мome народу*. Писани уочи два велика рата као прилог националном културном препороду, ови текстови Исидоре Секулић нису ништа изгубили од своје актуелности, нити им се било шта и данас може одузети. Може се, истина, понешто додати, али искључиво у духу велике списатељице, према потребама нашега времена и по мери уверења којима том времену ми данас одговарамо, или не одговарамо.

Осим рада од кога живимо и лично се издржавамо, сваки треба да потегне и за точак опште народног послана. У нашој народној судбини има нечег од оне мистичне истине да се и зелено дрво суши ако га Србинова рука дотакне; али то долази само одатле што се многа зла истина о нама не да порећи, зато што се зло не лечи и не треби. Једанпут треба већ почетилечити и требити!

Замора и колебања, наравно, мора бити, путевима и правцима морамо грешити и морамо се преметати као зрно на решету, али се од тога не треба плашити. Сабран мора човек бити, испитати мора оно место на коме је клизнуо и пао.

Ми немамо времена да чекамо и рачунамо на природно сазревање генерација; ми морамо

у свима живим генерацијама и сваковрсним оруђем одједаред и бранити и градити. Школе међу децом, а свесна интелигенција међу народом мора проповедати тај нови морал перманентна рада без одмора. Без одмора, јер за народ радити, то је друмове орати.

Много се оптужује наша неслога, и браћа Бокељи лепо веле: да јој треба српске слоге, не би никад киша пала. Али ако дубље потражимо узроке нашим неуспесима, наћи ћемо да они нису толико последица дефекта у слози, колико је неслога последица дефекта у поимању и волењу стварности. Кад бисмо ми имали инстинкт стварног делања, метод заједничког рада би сам по себи дошао. Нити имамо талента за систематски рад, нити паметне срећености, нити политичке и друштвене дисциплине, и зато се дневно морамо заклињати на верност и оданост народном раду.

Не бегајте од проблема, јер у том је живот. Не дајте се страху! Не волите се сувише, јер је то срамота. Не дајте се ни нади, која је за време, за пролазност; имајте оно што је ван времена, и вечно и славно. Пробудите се на свесно дело. Између себе се покажте: признајте грех у прошлости и одреците се греха у будућности. Сложите се. Што не може бити организам, нека буде организација. Свака деоба снаге у ово доба је трагична.

Не жалите труда, не жалите ноца, не жалите младост, не жалите године живота. Живот није срећа него дужност. Рука која дрхти кад народу пружа, то је неморална рука.

Пре добра година, када је мала Србија у малу своју кућу и мене примила, открила ми се као обележје јавног живота једна општа усредсрећеност духовна; оно што

смо навикли да страном речју именујемо концентрација. Гледам око себе и видим: понешто има, понешто би могло да има, понешто нема; али усредсрећеност нека стоји свугде као један добар зид. Састојала се та усредсрећеност, прво, из јединства земље и отаџбине, без борби класа и без грађанских ратних стања. Затим, састојала се из једног живим снагама храњеног и брањеног правилног и чистог народног језика. У Београду, тада, један пријатељ ме упозори на Мистралову реч: „Језик је кључ цивилизације; језик скида ланце с народа“.

Како је онда изгледао свет? Било је великих и малих народа и држава, слабих културних интереса великих за мале. Било је лабавих и чврстих политичких равнотежа и споразума. Било је сукоба, при којима је офансива диктирала дефансиви шта има да мисли. Данас, много шта од тога исто је, само много горе исто. Мали народи су више усамљени и угрожени културно но икада. Такозвана „савременост“ од које су социологија и друштво начинили божанство, не ваља ни пару. Уосталом, и време и савременици иду, у смрт и у прошлост, и од „савремености“ не видимо да шта много остаје. Траљаво изгледамо. Све равнотеже у политици и економији, све правде по државама и друштвима, у томе су што животи нигде не ваљају, што је све пред неком офансијом, и таквом понекад која дефансиви не да ништа мислити.

Из добро усредсрећених интелигенција треба се питати: Ко ће остати, остати са ставом и државњем свога бића. Остаће најбољи. Духовно и морално најбољи. Чиме ће све велики одолевати и стојати, то је њихова ствар. Наша је брига: мали народ. Усамљени смо много. И потребније нам је од свих организација, усредсрећење, отсуство расејаности и заборавности. Треба да смо као онај безброжи зрака што је у жижи само једна тачка: треба да смо једна интелигентна

Мали смо и сами смо. Али то не смета да се боримо против сваког нереда у себи, и да будемо међу онима који стоје и остају зато што су међу најбољима. Објавимо дакле усредсрећење најбољег у себи! ... Чекања и одлагања нема. Свака генерација носи сав народни задатак, и сву репрезентацију отаџбине. Расејаности не сме бити!

свест. То нам је жижа и концентрација. На шта друго бисмо се и могли усредсрећивати? Злата немамо; велике индустрије за конкуренцију немамо; мистицизам и опсene величине немамо. Остаје нам концентрација духа и памети, и дисциплина морала. Стара наша косовска метафизика. Имамо да се усредсредимо у бићу, језику, моралу и Богу. Јер то су ствари с којима се остаје после ратова, победа и пораза.

Мали смо и сами смо. Али то не смета да се боримо против сваког нереда у себи, и да будемо међу онима који стоје и остају зато што су међу најбољима. Објавимо дакле усредсрећење најбољег у себи! Поручимо народу свуда широм да му се интелигентна његова трезвеност и зове и цени. Чекања и одлагања нема. Свака генерација носи сав народни задатак, и сву репрезентацију отаџбине. Расејаности не сме бити! Усредсрећење нека је ауторитет над нама без обзира шта носи ноћ и дан, јер ће и тај дан и ноћ проћи. Мали смо, али ако се усредсредимо, цели смо. Не завидимо и не уздишимо пред великим народима. Не прегибајмо се нигде. Ниједном народу не припада похвала докраја, па ни покуда. Усредсрећујмо се у свему радом највишег ранга. Имајмо живот и дух достојан језика којим говори народ наш, а којим још не говори књига наша.

Приредио: Ранко Поповић

Слобода и одговорност: Могу ли медији залиста бити беднији?

Хлеба можда има а можда и нема, али игара свакако има. Чак не ни игара, већ малих болесних, мизантропских игрица које подилазе најнижим поривима да се лична самопотврда и вредност утемељи на чињеници да је неко (кога гледам) беднији од мене (који гледам). Попут пингвина који, „kad један падне остали скачу“, гледалачка маса прати уживо „борбе“ у виртуелном Колосеуму где се као оружје користе примитивизам, глупост, простаклук.

Слобода увек подразумева одговорност јер представља нашу способност да одговоримо на позив Божији. При стварању, Бог нас је из небића позвао у биће. Али, процес стварања још није завршен, пошто, како каже Св. Василије Велики, човек је биће коме је задато да постане бог. Обожење човека и читаве природе разлог је стварања света, разлог је Оваплоћења Логоса Божијег који се у последње дане родио од Џеве Марије.

Према Св. Григорију Ниском, управо је слобода икона Божија у човеку, она му је дата како би могао да пројави љубав према Творцу кроз љубав према човеку и творевини. Неодговорна слобода, слобода која не одговара на позив љубави Божије, изопачује се и постаје узрок највећих зала. Уместо да обожује она обезбожује али и дехуманизује. Слобода без Бога постаје пародисално слобода без човека, јер без љубави према Богу нема љубави према човеку. Али, и љубав према Богу показује се као истинита само уколико се пројављује као љубав према човеку. „Ако ко каже да воли Бога а не воли чо-

века, такав је лажов јер како ћеш волети Бога кога не видиш ако не волиш човека кога видиш“, сведочи нам Апостол Јован.

Човек је биће које се увек креће и увек некуда иде – само је питање куда. Изопачена слобода не само што не води узрасташњу до обожења, које је циљ човекове егзистенције, већ води деградацији и то не на анимални ниво, већ далеко испод њега. Пошто нема слободну вољу као човек, животиња се никада не може уздићи као човек али ни пасти као човек.

Данас се о слободи прича више него икад. Слобода се ценi, истиче, наглашава на сваком кораку, а опет је слободе мање него икада. Слобода је злоупотребљена, доведена до сопственог парадокса, исмејана и презрена. Постала је карикатура, бесмислени излив бесмисла. Гледајући „медијску сцену“ у Србији, стиче се утисак да смо само на корак од затварања пуног круга, од дословног повратка на римску праксу „хлеба и игара“ и увођења гладијаторских борби како би се плебес забавио и анестезирао. Таман када помислимо да су ме-

дији дотакли дно, они нас наредним изливима „креативности“ увере да је дно увек дубље него што смо мислили.

Кловнови су увек више тужни него смешни. Њихова нашминкана лица, гримасе које праве и трапави ход, изазивају сажаљење према људима који су принуђени да глупирајем и самопонижењем зарађују за живот. Али скарадна шминка ипак има и позитивну функцију попут маске у античком театру. Она истовремено излаже али и штити глумца и његову људскост јер не дозвољава да буде потпуно изложен, оставља му могућност да смех публике припише црвеној кугли која представља нос, а коју након представе може да одложи.

Данашњи кловнови медијске сцене Србије немају тако повлашћен положај као некада циркуски кловнови. Они глуме саме себе, огњено представљајући јад и беду сопствене егзистенције, пародију сопственог живота. Нуде сопствену мизерију очима исто тако јадних „гледалаца“ који у гледању туђе јавне срамоте и понижења налазе војјерско задовољство и первертирану утеху

за сопствену чамотињу, глупост и индоленцију. Хлеба можда има а можда и нема, али игара, свакако има. Чак не ни игара, већ малих болесних, мизантропских игрица које подилазе најнижим поривима да се лична самопотврда и вредност утемељи на чињеници да је неко (кога гледам) беднији од мене (који гледам). Попут пингвина који, „kad један падне остали скачу“, гледа-лачка маса прати уживо „борбе“ у виртуелном

Колосеуму где се као оружје користе примитивизам, глупост, простаклук.

„Па *што* народ хоће!“ – одговарају углас креатори ове духовне лоботомије. Али заправо, народ *што* неће већ му се *што* намеће. Уморни од живота без перспективе, исцрпљени немаштином, људи се препуштају „чарима“ кутије са сликама, конзумирајући садржаје који се пред њих износе. А ти садржаји све више личе један на други, тако да је разли-

ка између „озбиљне“ и „забавне“ телевизије, између „озбиљне“ и „жути“ штампе готово ишчезла (част ретким изузецима).

Шта чинити? Зар се залажете за цензуру, упитаће неки? Одговарамо: људско друштво је тако саткано да све сile у њему мо-

Можете креирати уметничко дело какво желите, или реакције неће бити јер нико неће чути, пошто је јавни простор загушен грајом безбройних „старлета“ и подобних опскурних ликова, који одавно преплављују не само естрадну и политичку сцену већ све области људског деловања.

рају да буду избалансиране. И данас када свако може да „каже све што хоће“ постоји цензура и то можда најперфиднија и најделотворнија. Данас цензура делује тако да свако може и говори шта хоће али нико никога не слуша. У доба старог тоталитарног режима било је забрањено изразити мишљење супротно владајућој политики, али су уметници и интелектуалци изналазили начин да пошаљу поруку јавности. И та порука је стизала, јер су људи

Данашњи кловнови медијске сцене Србије немају тако повлашћен положај као некада циркуски кловнови.

слушали. Данас, међутим, остварује се Лаканова опаска „да сви знамо да уши служе зато да не слушају“. Заиста, данас можете рећи шта год хоћете, можете креирати уметничко дело какво желите, или реакције неће бити јер нико неће чути, пошто

је јавни простор загушен грајом безбройних „старлета“ и подобних опскурних ликова, који одавно преплављују не само естрадну и политичку сцену већ све области људског деловања.

Дакле, да, хоћемо цензуру! Макар само малу, макар у облику посебног пораза који би произвођачи духовног и менталног отпора плаћали. Нешто попут акциза на дуван и алкохол, заједно са видљивим упозорењима о последицама које праћење таквих садржаја изазива.

Презванијер др Александар Ђаковац

Годишња скупштина Верског добротворног старатељства

Служитељи Христови

Приредила О. С.

„Хвала вам на ономе што чините. То је врло значајно и пред Богом и пред људима. И не само да вам ја захваљујем, захваљују вам и они који уживају вашу помоћ и вашу љубав. Добро је да то чинимо са пуно љубави, свесни да тиме служимо и себи и своме Богу и својој Цркви и свему оном што је добро и потребито а верујем да је радост ваша велика када некоме учините добро. Тако постајете и ви бољи људи и тако постајемо Богу познати (Мт. 25).“

Патријарх Иринеј

Годишња скупштина Верског добротворног старатељства Архиепископије београдско-карловачке одржана је 13. маја 2015. у Патријаршији српској у Београду. Скупштини је присуствовао и председник ВДС-а Патријарх српски Иринеј, који је изразио задовољство што и ове године може да поздрави и изрази захвалност свим појединцима преко којих Црква остварује своју социјалну делатност, своју милосрдну мисију.

Извештај о раду ВДС-а, који је поднео секретар јереј Владимир Марковић, показао је да су сви ресори – за верску просвету, милосрдни рад, породицу, брак и васпитање, правно саветовалиште, саветовалиште за очување здравља, црквену штампу, за координацију, с посебним освртом на Црквену народну кухињу, били врло активни и да су циљеви по-

стављени на прошлој скупштини у великој мери остварени.

Број верујућих људи, волонтера који су се у протеклој години ангажовали у Верском добротворном старатељству се повећао, што говори о јачању унутрашње мисије Цркве. Скупштина ВДС-а сад има 159 чланова, међу којима су поред представника свештенства и верници који су својим залагањем заслужили да буду њени чланови.

Сагледавајући рад Ресора милосрдног рада и прве Црквене народне кухиње у Београду, отац Владимир Марковић је констатовао да је током 2014. уложен велики напор, те да су мобилисани бројни донацији и волонтери што је омогућило да се број оброка за потребите повећа на 1.800 свакога дана.

Др Милијана Савић, која се налази на челу Ресора за породицу, брак и васпитање поднела је извештај и рекла да се економски и

други проблеми највише преламају кроз породицу: „Нарочито је угрожена млада породица, сваки пети брак се разводи после годину дана, а брак у просеку код нас траје дванаест година,“ заложивши се да се овим проблемима хитно посвети пуна пажња ВДС-а.

И друге вође ресора поднеле су извештаје из својих области, др Марија Поповић, за Ресор здравствене заштите, гђа Невенка Милићић, за Верску просвету и Хаџи Милош Стефановић, за Ресор правне помоћи.

Његова Светост Патријарх српски Господин Иринеј је на крају скупштине доделио захвалнице свим активним волонтерима ВДС-а, рекавши да му представља велику част да се помену њихова имена и да им се на тај начин јавно захвалимо јер су то људи који су пуно свог слободног времена и труда поклонили ВДС-у и на тај

начин много помогли да се оствари све што је планирано.

Свечаном захвалнициом одликовани су свакодневни волонтери по делатностима ВДС-а и то:

Верска просвета: Аника Марковић, новинар, Женска радна секција; проф. Растко Јевтовић, часови српског језика; проф. Никола Поповић, часови француског; проф. Невенка Мићић, математика; проф. Славица Стаменковић, часови енглеског језика; проф. Снежана Јовановић, часови руског језика; Иван Маринковић, Музичко забавиште, плес за децу; Маја Марковић, часови француског; Зорана Кипријановић, наставник анимације; госпођа Милка Зечевић; Марина Марић, новинар; проф. др Вера Миланковић; госпођа Лилијана Трифуновић.

Породица, брак и васпитање: др Милица Савић, педијатар; Миђана Костадиновић, васпитач; Даница Симић, социјални радник; Ана Похержник, психолог; Наташа Павићевић, социјални радник; Владимир Марјановић, социјални радник.

Милосрдни рад и Црквена кухиња: Љубица Јоксић, Милица Мандић, Наталија Лазаревић, Миђана Стојановић, Маријо Чака, Малиша Пушоња, Јована Пушоња, Иван Бацић, Гојко Потпарић, Љубица Ковачевић, Мирослава Полић, Надежда Бекић, Биљана Ложук, Катарина Филиповић, Драган Косановић, Снежана Савић, Славица Стефановић, Наташа Пауновић, Миодраг Величковић, Александар Илијашевић, Ангелина Шеховић, Александра Миливојевић, Данијела Лазић, Нина Пушоња, Марија Антић, Душко Ристовић, Тара Шахаде, Славица Станковић, Валерија Љубичић, Снежана Шестић, Василије Минић, Ангелина Хусеини, Маја

Кајтез, Наташа Крстић Драгица Атанацковић, Аница Ражнатовић, Манда Филиповић, Јелена Никић, Олгица Костић, Тања Мирческа, Стана Тркуља, Душанка Митровић, Љубица Мельанац, Милена Пантић, Радмила Аранђеловић, Јорданка Живковић, Љиљана Милић, Јаница Моуса, Мирјана Левајац, Невенка Удовичић, Светлана Стојановић, Анка Судар, Мира Иванић, Добрила Јемуновић, Катарина Кузман, Мира Зеленбаба, Маринко Петровић, Иван Стаменковић, Ковиљка Ђаковић, Милица Марковић, Бранка Вучковић, Ми-

вић, Ленка Кнежевић, Милена Грановић, Радмила Аранђеловић, Љубица Мельанац, Весна Вукић, Верица Вуканац.

Црквена кухиња – Црква Светог Јована Владимира: Биљана Јовановић, Драгана Шаровић, Александра Ивковић, Славко Костић, Анђелко Глумац, Гордана Ставрић, Душан Вукићевић, Смиљана Кржалјевић, Михајло Петрић, Славко Орловић, Снежана Николић, Зоран Благојевић, Добрила Петровић, Александар Ристић.

Правно саветовалиште: Милош Стефановић, адвокат; Слободан Јанковић, порески инспектор; Татјана Влаховић, адвокат; Бојан Станојловић, адвокат.

Здравствено саветовалиште: др Василије Поповић, неуропсихијатар; др сци. мед. Марија Поповић, неур. спец.; др Љиљана Стијовић, спец. ваз. медицине; др сци. мед. проф. Ђорђе Вукотић, хирург-онколог; мр мед. сци. Рајко Милошевић, хематолог; др Петар

Дабић, кардиолог; др Александар Илић, неуропсихијатар; др Ђорђе Шанко, онколог; прим. др Милан Марковић, спец. кардиолог; др Александар Совтић, педијатар; мр сци. мед. Милица Марковић, дерматолог; др Виолета Несторов, логопед; др Стеван Несторов, дефектолог-логопед; Зоран Јовановић, физиотерапеут; др Дејан Димић, пулмолог; др Александар Рачић, пластични хирург; Југослав Матић, оптичар; сестра Александра Ивановић, кожне болести; др Василије Секулић, стоматолог; Јасмина Перак, физиотерапеут; др Светлана и Иван Уљаревић, стоматолози; др Богдан Златар, интерниста; др Миомира Живковић, гинеколог; Мирјана Миленковић, лекар, Градски завод за јавно здравље; Зорица Маковић, фризер за бескућнике.

Црквена кухиња – Карабурма: Радмила Весовић, Борка Панић, Драган Димитријевић, Стефан Илић, Андријана Шћепановић.

Црквена кухиња – Бежанија: Златиборка Похержник, Денка Новаковић, Бранислава Павиће-

– Из православне ризнице тумачења Светог Писма –

Распеће Христово,
фреска из Студенице
насликана 1208/9. године
(извор: www.manastirstudenica.rs)

Нова породица под крстом (Јн. 19, 25–27)

gr Предраг Драјушиновић

„А Исус видевши мајку и љубљеног ученика како стоји поред ње, рече мајци својој: Жено, ето ти сина! Потом рече ученику: ево ти мајке! И од онога часа узе је ученик к себи.“
(Јн. 19, 26–27)

У Еванђељу по Јовану се, у оквиру описа страдања Господњег, налази обраћање Распетог Исуса мајци и љубљеном ученику: „А Исус видевши мајку и љубљеног ученика како стоји поред ње, рече мајци својој: Жено, ето ти сина! Потом рече ученику: ево ти мајке! И од онога часа узе је ученик к себи“ (Јн. 19, 26–27). Како разумети ове речи Господње?

Распеће

Ужи литерарни контекст Јн. 19, 25–27 представља опис војника (Јн. 19, 23–24) и Исусове смрти на крсту (19, 28–30). У

ст. 25 жене под крстом – мајка Исусова, њена сестра Марија Клеопова и Марија Магдалина – и љубљени ученик представљају сушту супротност војницима који су распели Христа и његову одећу поделили међу собом. Војници су у позицији моћи, разговарају гласно међу собом, деле одећу погубљеног. Жене и ученик су немоћни, неми, сведоци страшног чина. Исус видевши окупљене код крста последњи пут се обраћа својим најближим, мајци и љубљеном ученику, подстичући их да буду једна нова породица. У том смислу Исусово обраћање представља уједно последње речи упу-

ћене онима који су му следовали. Две речи које следе: „жедан сам“ (ст. 28) и „сврши се“ (ст. 30) изговорене су да се испуни Писмо (ст. 28), прва је упућена војницима, друга изговорена да је чују сви присутни.

Жене под крстом

У Еванђељу по Марку такође се наводе жене које су присутне под крстом, Марија Магдалина, Марија мати Јакова Малога и Јосије и Саломија (Мк. 15, 40). У Еванђељу по Јовану реч је о четири жене, при чему се модификованим списку додаје мајка Исусова. За разлику од преда-

ња које жене код крста смешта подаље од места догађаја – оне посматрају „издалека“ (Мк. 15, 40; Мт. 27, 55; Лк. 23, 49), код Јована су жене близу крста, Исус може са њима да разговара. Надаље, за разлику од поретка догађаја код прве тројице Еванђелиста где се присуство жена описује тек по смрти Исусовој (уп. Мк. 15, 40), код Јована су оне уз Распетог током самог чина погубљења. Еванђелист Јован је предање о женама код крста теолошки уобличио тако да оне нису посматрачи издалека, већ сведоци изблиза. Присуство љубљеног ученика међу њима наглашава важност њиховог сведочења у моменту страдања. Присуство мајке Исусове је за еванђелску приповест Светог Јована од великог значаја. Мајка се помиње у Еванђељу само два пута пре ове сцене: она је присутна када Исус чини своје прво чудо (2, 4), дакле када Син Божији почиње да се обзнањује свету, и помиње се када се Јудејци питају о Исусовом пореклу (6, 42). Марија Магдалина је сведок најпре Христове смрти, а потом и његовог Ваксрсења (Јн. 20, 11–18). Њено присуство погубљењу Господњем, само ће још појачати њено сведочење Ваксрслог – она је видела његову смрт, видеће и њега Ваксрслог. О сестри мајке Исусове и Марији Клеоповој нема других података у Еванђељу осим њихових имена на овом месту.

Љубљени ученик

Љубљени ученик је, свакако после Исуса Христа, средишна фигура у Еванђељу по Јовану. Он је верни сведок кључних догађаја у Исусовом земном животу: привилеговани ученик (13, 23–25, близак Учителју колико и Син Оцу, уп. 1,18: као што је Син у наручју Оца, тако је љубљени ученик у наручју Исусовом), онај који заузима Исусово место, постајући син Његове

Распеће Христово, Рабулин кодекс – „Рабулино Јеванђеље“, илуминирани сиријски манускрипт из 6. века (извор: Википедија)

мајке (19, 26–27) и први сведок празнога гроба (20, 3–5).

Најављени „час“ је дошао

Сваки пажљиви читалац сетиће се да је Исус на мајчину молбу у Кани Галилејској одговорио: „Шта је теби до мене жено? Још није дошао час мој“ (Јн. 2, 4). Загонетни „час“ о коме је Исус тада говорио је стигао и он се догађа у чину распећа. Мајка је била сведок почетка и краја – са сином је била када се обзнанио свету, са сином је и у часу његове смрти. У том часу Исус се поново обраћа мајци: „Жено ето ти сина!“ указујући јој на љубљеног ученика. Ученику се обраћа: „Ето ти мајке!“ Љубљени ученик треба да заузме место Исусово, треба да постане син његове мајке. То учинивши Исус остаје свом предању верну Јеврејин. Наиме, по Изл. 20, 12 син је дужан да се постара за мајку. Он то и чини установљавајући једну нову породицу. Ученик узима Исусову мајку себи (ст. 27).

Симболика описа

У Јн. 19, 25–27 Исусова мајка је сведок заокруженог земног

деловања Исуса Христа. Она је ту на почетку и на крају. Представљена је као узор свим вернима свих времена. Међутим, њено сведочанство је непотпуно уколико се не повеже са сведочанством љубљеног ученика. Као што је предвечни Логос примљен од својих (1, 11–12), тако је мајку Исусову примио љубљени ученик да буду двоједино сведочанство благе вести о спасењу света у личности Сина Божијег. То двоједино сведочанство је уједно и зачетак Цркве, нове породице окупљених у вери у Господа Исуса Христа. Дубљи смисао Исусових речи је у томе да успостављање породичне заједнице двоје кључних сведока његовог земног послanja представља прве обрисе црквене заједнице која ће на темељу апостолског сведочанства оприсутњавати Господа на земљи све докле поново не дође. Главни носилац тог сведочанства је љубљени ученик коме су и упућене последње речи Распетог Господа.

Загонетно Божије име у Старом Завету

ЕЛОХИМ

Бојан Бошковић

Како објаснити то да једини Бог има име које као да пориче то да је Он један?

Као одговор на ово питање може се понудити неколико хипотеза:

1. у питању је посебна Божија интервенција, која има за циљ да поред Божијег јединства укаже и на Његову тројичност;
2. множина од речи „бог“ у Божијем имену Елохим је остатак политеистичких веровања;
3. ради се о Богу и његовим анђелима;
4. множина указује на то да Бог о коме се говори није само један од многих постојећих богова, већ да Он обухвата пуноћу божанске природе.

Оно по чому се приповест о стварању света у Књизи Постања разликује од других сличних приповести је то да је Бог један и да ствара свет као нешто што пре стваралачког чина уопште ни на који начин није постојало. Међутим, сам текст Постања нас већ у првој реченици збуњује. Име Бога који ствара свет је Елохим. То је лично име, али његово значење је множина од „ел“, што у јеврејском и у другим семитским језицима значи „бог“, дакле „елохим“ би у преводу значило – „богови“. Тиме као да се једна од најважнијих ствари за библијско учење о Богу, то да је Он један (једини) доводи у питање. Како објаснити то да једини Бог има име које као да пориче Његову јединственост? Као одговор на ово питање може се понудити неколико хипотеза: 1. име Елохим се у Постању налази захваљујући посебној Божијој интервенцији, која има за циљ да поред Божијег јединства укаже и на Његову тројичност, односно да укаже на то да је Бог Света Тројица; 2. множи-

на од речи „бог“ у Божијем имену Елохим је остатак политеистичких веровања; 3. ради се о Богу и његовим анђелима; 4. множина указује на то да Бог о коме се говори није само један од многих постојећих богова, већ да Он обухвата пуноћу божанске природе.

Елохим и Света Тројица

Хришћани су Стари Завет увек разумевали из перспективе новозаветног откривења. Разне слике, догађаје, личности и исказе у Старом Завету су разумевали као праслике онога што ће се испунити у Новом Завету. Такав је случај био и са Божијим именом Елохим. Ово име је схваћено као назнака хришћанске вере у једног Бога као Свету Тројицу.

Ово није спорно. Необичан спој једнине и множине у имену Елохим, за хришћане је несумњиво праслика Свете Тројице. Спорно је, међутим, сматрати да се име Елохим, у Постању јавља неком Божијом интервенцијом која као једини

циљ има да унапред потврди хришћанску интерпретацију библијског монотеизма.

Свето Писмо јесте богонадахнуто, али то не значи да је особа која пише текст, „Божији дактилограф“, или пак „писаћа машина Светог Духа“, која аутоматски записује речи које му Бог диктира. Писац светописамског текста на основу свог искуства у Духу и свог односа са Богом, користећи у потпуности свој ум и свој начин мишљења и говора, преноси Божију поруку. То значи да он мора да разуме оно што пише.

Писац Књиге Постања је за Бога морао да користи неку њему разумљиву реч, или реч коју би му Бог директно открио. Ово друго скоро извесно није случај, јер да је тако, то било би наглашено као што је то у случају Божијег имена објављеног Мојсију. Али, чак и у том случају поставља се питање зашто би се Бог представљао неком именом које он не може да разуме. Он то није учинио ни у случају објаве Мојсију.

Поставља се, дакле, питање какво је разумевање необичног споја једнине и множине у имену Елохим писац Постања могао имати? То не може бити онакво разумевање какво имамо у Новом Завету, да је Бог – Отац, Син и Свети Дух из два разлога: 1) тешко да би ико прећутао тако важну ствар о Богу да је икако могао да је зна; 2) уколико је то било познато већ на самим почецима историје спасења, то би негирало смисао Новог Завета, односно Христос не би донео никакво ново познање Бога, а то свакако није случај, јер познавање Бога није чисто интелектуална ствар, већ ствар односа, а Христовим отеловљењем однос Бога и људи поприма потпуно нову димензију.

Дакле, будући да је име Елохим концептуалног карактера, а не нешто попут јављања Бога у облику три човека Авраму, писац Постања је морао имати неко друго објашњење за његову употребу од оног које су му касније дали хришћани. То, наравно, не значи да хришћанско тумачење није тачно, него се тиме само поштује стварност старозаветног праобраза, насупрот његовој пукој инструментализацији.

Хипотеза да је име Елохим остатак политеистичких веровања

У првој књизи Библије – Постању, примећена су два различита извештаја о стварању, која су највероватније некад били различити текстови, касније споjeni у један. По томе којим се именом назива Бог, именом Елохим или Јахве, ови извештаји се називају „елохистички“ и „јахвистички“.

Просто пресликавање еволуционистичких претпоставки на библијски текст је довело до тога да

Света Тројица, рад Мијалка Ђунисијевића

се тзв. „елохистички“ извор у Постању сматра изворнијим и ранијим од тзв. „јахвистичког“. Ова идеја је данас углавном одбачена у библистици. Чак и да је то случај, да су „јахвисти“ преправљали места где су постојали наводни остаци политеистичких веровања у библијском тексту, како би им онда промакло нешто толико важно и упадљиво као што је множина у Божијем имену.

Вероватније је да је „елохистички“ текст настао да би се Постање усагласило са извештајем у Изласку да је Јахве име које је Бог прво објавио Мојсију. Ово иде на руку и „законским“ тенденцијама које се јављају у древном Израиљу, које наглашавају значај Мојсија, стављајући законе који су му дати испред обећања Божијих датих патријарсима.

Спој библијске критике и еволуционистичких претпоставки, у својој раној фази, довео је до идеје да је множина у Божијем имену, за право остатак политеистичких ве-

ровања, која је јеврејски народ имао пре преласка на монотеизам.

Ова теза релативизује значај многих личности за које се везује старозаветни монотеизам. То се пре свега односи на Аврама и Мојсија. Често се негира и сама историјност њиховог постојања, а у најбољем случају се њима уместо монотеистичких веровања приписује монолатријска верска пракса.

Библијска приповест Јевреје представља не првенствено као етничку скупину већ као верску заједницу. Политеизам Аврамових предака и рођака, дакле, није споран, али они нису ти од којих потиче јеврејски народ, него Аврам, и то након што је примио Божији позив. Дакле, вера у јединог Бога

није нешто што се јавља код Јевреја као већ постојећег народа, него је она оно што успоставља изабрани народ.

Монолатрија за разлику од монотеизма приhvата постојање многих богова, али само једном одаје поштовање. Сâма форма Божијих заповести које говоре о томе да треба „имати“ само једног Бога, донекле може ићи на руку тези о монолатрији. Нарочито помињање Божије љубоморе у другој заповести, могло би дати неко објашњење о томе зашто не треба поштовати друге богове.

Међутим, постојање и поштовање богова је за неспекулативни начин говора какав имамо у Старом Завету уско повезано. Сам појам „бога“ и „божанског“ се уопште не разматра изван категорије односа заједнице према „божанском“, односно о постојању богова се не размишља ван категорије поштовања, култа и богослужења. Исправније је разматрати библијске наводе о забрани поштовања других богова,

узимајући у обзир идеју да је сâмо поштовање других богова оно што њима даје неко постојање, иако је то постојање лажно, за разлику од истинског Бога који заиста постоји и управо зато га треба поштовати.

Тако да то што се у одређеним књигама Старог Завета не појављују експлицитни искази о томе да ли „други“ богови реално постоје или не, то је зато што таква питања нису својствена начину мишљења и говора који је у тим књигама присутан, а не зато што се у време настанка тих књига тобоже веровало да „други“ богови истински постоје. Примена разлике између монотеизма и монолатрије на старије књиге Старог Завета је анахронизам.

Ово тумачење је прилично тешко довести у везу са хришћанским схватањем имена Елохим. Ипак, чак и то би се могло донекле учинити преко концепције да је у некој врсти остатак политеизма остављен „залог“ универзалности хришћанске објаве истинитог Бога свим народима, насупрот старозаветном ексклузивизму који објаву чува унутар граница једног – изабраног народа.

Елохим и старозаветно учење о анђелима

Друга хипотеза, која је више у складу како са самим библијским текстовима, тако и са новијим открићима о веровањима древног Израиља, је она која множину у имену Елохим доводи у везу са вртом у постојање бестелесних бића – анђела.

Изгледа да су веровања у анђеле била присутна у Израиљу у најстарија времена. Значај ових веровања се често налазио на удару верских ревнитеља који су их сматрали опасно близким политеизму. Под утицајем вавилонских и персијских веровања она се појављују подробно систематизована у апокалиптичкој познотарозаветној и „међузаветној“ књижевности.

Ово може деловати као варијација на горе поменуту хипотезу.

Богови политеистичког пантеона би сходно томе били деградирани у слуге јединог Бога, анђеле. Тако нешто имамо у Заратустриној религији, где су бивша древна персијска божанства деградирана на ниво слугу било добrog бога Ахура Мазде, било злог бога Ахримана (чешће овог другог). Међутим, са библијским текстовима ствар није тако једноставна, нарочито из перспективе хришћанског откривања о Богу као Светој Тројици.

Термини којима се означавају анђеоска бића у Старом Завету су заједнички и за оно што се и данас у хришћанском предању сматра анђелима, укључујући све њихове „чинове“, затим за „пале анђеле“ тј. демоне, али и за две ипостаси Свете Тројице – Сина и Светог Духа у својим старозаветним епифанијама. Од таквих помињања најпознатије је помињање Сина Божијег као „Анђела Великог савета“. Ове старозаветне епифаније нису јасне као новозаветно откривање Тројичног Бога, али постоје назнаке да је разлика између њих и других анђеоских бића и у Старом Завету била позната.

Савет Бога и анђела, који укључује у ширем смислу сва она бића која се у Старом Завету називају анђелима, а евентуално у ужем, „Велики савет“ који би се односио на Свету Тројицу, јавља се као не баш чест, али значајан старозаветни мотив. Име Елохим, тако се може извршно односити на „савет“ Бога и анђела у ширем смислу, дајући анђелима одређену (помоћну) улогу у стварању „неба и земље“, или пак у смислу Великог савета, што би било најближе хришћанском веровању.

Множина као симбол пуноће божанске природе у једном Богу

Постоји могућност да множина у речи Елохим указује да Бог о коме се говори у Постању, није само један од многих богова. Библијски једини Бог би тако био пандан не неком од богова многобожачких

пантеона, него целом пантеону не-ке политеистичке религије.

Ово би значило да сви атрибути подељени на мноштво носилаца у политеизму припадају једном једином Богу. То даље значи да је тај Бог једини носилац божанских природе. То би значило да божанска природа није подељена на мноштво носилаца, као у политеизму, него да је она целовита у једном Богу. Подељеност природе би указивала на несавршеност, фрагментираност и недостатак пуноће божанства у било ком Богу, па и највишем Богу пантеона, док би библијски Бог будући једини имао у себи сву пуноћу божанства.

Колико год да је интересантно, питање је да ли би примена оваквог објашњења на текст Постања ипак била анахронизам.

Ово тумачење је такође спојиво са хришћанским веровањем, с тим што за хришћане множина није просто симбол, већ стварност триипостасности Бога која паралелно са јединством природе говори о обиљу и пуноћи живота и постојања Свете Тројице.

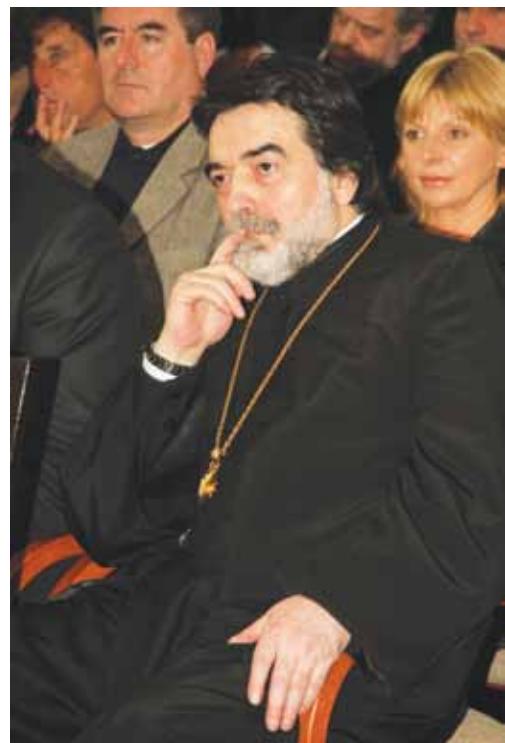
Закључак

Свака од наведених хипотеза може помоћи да се разуме зашто је библијски аутор користио име Елохим, излажући се тиме опасности да умањи снагу и јасноћу најважније поруке свог дела – да је Бог један и да је Он створио свет својом неусловљеном вољом. Неке од тих хипотеза могу нам помоћи и у томе да разумемо зашто је употреба имена Елохим преживела разне редакције библијског текста.

Теза која интерпретира име Елохим као савет Бога и анђеоских бића, ипак има највише потврде у библијским текстовима, а такође је најбоља основа за хришћанско препознавање предобрасца Свете Тројице у овом Божијем имену.

– Поводом годишњице упокојења
о. Радована Биговића –

Отац Радован: Земунац у срцу до последњег даха

А плод духа јесте: љубав, радост, мир, дуготрљење, благост, доброта, вера, кротост, уздржање. За такве нема закона. (Гал. 5, 22–23)

Заиста, заиста вам кажем: Ко моју реч слуша и верује Ономе који је мене послao, има живот вечни, и не долази на суд, него је прешао из смрти у живот. (Јн. 5, 24)

Постоји један манастир посвећен благовеснику Архангелу Гаврилу; угнјежђен је у земунском велелепном парку, међу високим багрењем, платанима и јелкама. Обичан православни храм барокног стила, наизглед ни по чему знаменит. У XVIII веку био је гранични прелаз између два света: Турске и Аустроугарске; контумац, тј. карантин за људе и робу. Крајем XX века – манастир.

У наше време у његовом маленом окриљу може се затећи интензиван црквени и литургијски живот. Доживети заједница у којој се људи остварују и гаје међу собом побратимства, уронити у великопосну атмосферу, те осетити колико је „одушевљавајуће посно пролеће“, уживо појмити

„радосна туга“, за Васкрс дочекати „ноћ светлија од дана“ и још ваздан тога јер је ту Богу и народу служио отац Радован Биговић. Посветио је свој век Цркви, изградио је и утврђивао, живео у њој и за њу. Родио се у Никшићу 1956. Напојио се родољубљем и светлољубљем Његоша, свечовечанском и богочовечанском љубављу Св. Владике Николаја и надахњивао светошћу крај кивота Св. Василија Острошког. У земунски манастир дошао је пре више од 20 година. Ту се сродио са Земуном и Земунцима. Отварао им је двери свога срца, гостио их и износио из те богате ризнице љубав, топлину, саосећање, утеху... И ови су му радо свраћали на богослужења и у манастирски конак на духовне гозбе.

Неретко је та дрвена барака била тесна после Литургије због обиља радости. Јер то је он био и остао до последњег откуцаја срца: благовесник *радосног осећања живота*. Скретао је пажњу да је модерном човеку увреженом у активности, бриге и обавезе преко потребно слободно време ради пребивања у том осећају и ради посвећивања Богу, себи и другима. Гостољубље није заборављао. Народ је то препознавао, везивао се и осећао припадност Цркви. А ту топлину „чашице разговора“ како је тешко речима дочарати!

Пред смрт, у малој сали Коларчеве задужбине, једна сликарка га заједно са осталим саговорницима нацрта као мрава (промоција књиге *Мирмекологија*, Вл. Дави-

да Перовића). Можда би та слика била речитија на овом месту где писани изрази немају довољну резолуцију да ојртају лик и дело оца Радована. Заиста је тад, као и много пута подсећао на мрава. Изненађујуће скроман. Больје рећи одмерен. То је упечатљива црта ума озареног духовношћу, човека који истински поима и верује, говори из искуства, а не само прочитавши из књига. Кад дозна нешто, пренесе то са мало речи. И уверљив је; јер црпи из дубинске очигледности искуства, а ономе који слуша бива јасно и усвојиво, дотиче га. У говору оца Радована, склоног посвећивању, запажала се надахнутост, лакоћа и пребивање у једном стању које се може назвати самотрансценденција (усмереност ка некоме или нечему изван себе; термин В. Франкл). Одатле и емпатија, преживљавање туђег душевног превирања. Она, нажалост, не штеди срце оног ко се превише посвети. Осећао је пулс народне душе, само свој није проверавао. Јер је таква пожртвована љубав – склона самозабораву.

Док је био жив људи су о њему говорили као да је умро. Пре неколико година у крипти Цркве Св. Марка прата га тако исхвали пред његово излагање да отац Радован духовито изјави: „Помислих да л' сам жив, да нисам умро!“ А после његове смрти људи о њему причају као да је жив. Живо сећање, живи спомен. Земунци његови му одлазе на гроб и лепо разговарају, уздишу ко за живота: „Оче Радоване...“

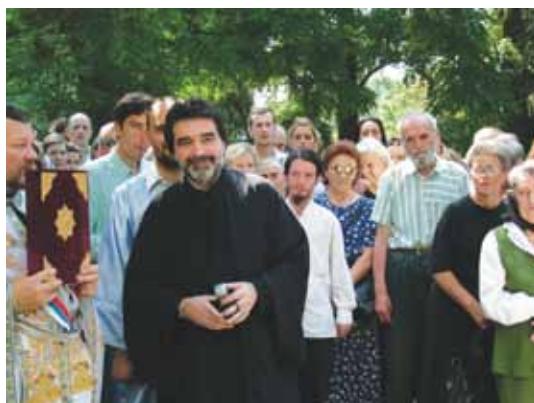
Човек је и *homo adores*, биће које се диви, које благодари – богослужбено биће. У оцу Радовану се могло видети колико је тај архетипски и космички призив узвишен и величанствена појава. Када досегне ту отвореност и ширину ума и душе човек компримује на идеалан начин свак свет у себи, постаје микрокосмос; човек постигнут, који је остварио своје назна-

чење, који је помирио и објединио у себи творевину, помирио наизгледне супротстављености и парадоксе; с једне стране љуби свој род, своје племе, а с друге је пацифиста, миротворац, космополит – грађанин света; једном речју

свечовек; свечовек загледан у Богочовека. Богочовек је, у ствари, микрокосмос. Није то острашени и огrehовљени човек који се дрзнуо да себе сматра мером свих ствари. О. Радован је проповедао Богочовека Христа као меру свих ствари, а Јеванђеље као мерило свакодневног живљења.

Није био кабинетски теолог. Оно што је писао у књигама могло се свакодневно у цркви од њега чути. Бог ће га знати за колико

записаних мисли је надахнуће добио у тим обраћањима. Студентима теологије поручивао је да се баве богословљем као хлебом живота и да је оно без опита вере обично празнословље. Народу у цркви је слично беседио. Евхаристијско сабрање и причешће није индивидуалан чин, како се почесто поима, већ израз заједништва и сама заједница са Богом и људи-

ма, сједињавање са њим. Осећао је свечовечански бол гледајући људе који се не причешћују. И зар се може бити равнодушан према онима 'недостојним' и 'неприпремљеним' који се издвоје са стране, док се иде на источник живота?

Једном прата Радован, на Литургији коју је служио у парку иза манастира, док се тискало мноштво народа пред причешће, алудирајући на споменуто, рече: „Замислите да позовете пријатеље на ручак, па једни узму да једу а остали остану да гледају...“

Тужна је и неподношљива слика човека који једе сам, а остали поред гладују. Одатле и његова екуменска настројеност. Онај који нема додира са неправославним исповратиће лако да су то јеретици, да треба да се покају и да нема никаквог дијалога са безаконицима. Међутим, ко доживи међу њима људе живе, добре, племените како да не жали и не осећа космичку туту због преграде (!) међу њима и нама?! То је пре свега међуљудски раскол.

О. Радован је био protagonista 'панхуманистичког идеала' мира и помирења који се заснивао на опроштају. Говорио је да је једини начин да се жртва ослободи болних сећања и трујуће мржње да од срца оправсти, што није нимало лако. Због таквих ставова су га ценили и припадници других вероисповести, па и атеисти.

Парохијски живот, црквено-нозаједничарски подразумева и многе обичне ситне ствари. О. Радован је знао и да спомене како је пожељно да жене, у складу са могућностима, с времена на време умесе понешто и донесу у Цркву на послужење; а кад се појави неко нов у цркви да се позива на кафу јер често људи умеју да се стиде и повлаче. Можда овакви детаљи могу деловати сувишним и непотребним. Но, може ли то бити тако, ако неретко неке кифлице и сок изражавају љуба/вно/зно учешће у животу?!

То није ништа друго до живо евацирање древнохришћанске трпезе љубави на коју је **свако** био добро дошао. Заиста, таква заједница и треба да буде: отворена, дарежљива, великолудна према свакоме и међу собом да дели све. Говорио је и писао: „Црква не може да стане ни под једну нацију, а свака може под Цркву.“

Често је беседио на Литургијама и често се обраћао младим људима. Чинио је то разумљивим им речником и опомињао колико је егоизам погубан, а да је гора од обичне егосентичности утемељена на религиозним основама. Знао је за искушења и опасности које владају у савременом начину живота.

На једној Литургији је рекао: „Из мог искуства са исповести видим да млади људи доживљавају праве драме, поготово по питању мушко-женских односа. Стога смо увидели потребу за организовањем предавања којима бисмо покушали дати одговор на питања шта је то човек и какав му је призив, те на тај начин отклонити неке дилеме.“ Проповеди и предавања су имала не мали одјек. Мноштво студената и ђака долазило је редовно у Цркву, налазећи у њој, по његовим речима, утеху, а након тога и смисао. Указивао је на Цркву као другачију димензију живота, на лични однос са ближњима и да је суштина људског битисања у односу са Богом и другима. Вероватно је увиђао да модерни образовни систем не подржава тај „посни стил живота“, те је и покренуо „Школу за другог“, циклус предавања у Земунској гимназији, који и након његовог упокојења наставља са мисијом. На крају крајева, плодови образовања, „наука, техника, култура треба да служи остварењу пуноће људске личности“ (Биговић Р., *Црква у савременом свету*, Службени гласник, 2010), а не обрнуто.

У временима смутњи, духовног сиромаштва и тешког (пре)живљења ништа није толико насушно и лековито као „божански смисао за хумор“ (сингтагма о. А. Шмемана). Овај дар од Бога сузе озарује све-

Фотографија гроба оца Радована
(забележили је Габријела Паскале, Александра Иван, Кристина Леонте, Адина Мунтеану и Зоран Матић суботе, 24. новембра 2012)

тлошћу, *ште на смех личе, људску* сујету разобличује, духовне и телесне мучитеље постижује јер се они хране страхом и кад их неко озбиљно доживљава; како записа о. Шмеман у свом дневнику, колико је само потребно да неко прасне од смеха на те туробне фаце. Својим хумором отац Радован је развејавао и одагнавао пролазне бриге, депресију, ситничавост, а уштогљеност обраћао у опуштеност и препуштеност Богу. И у седмицима пред смрт у конаку земунском, запамћен је како прича шале, видно добrog расположења. Код њега се видело да је благост богоиконично својство. Његов топао поглед, ведар израз лица и блага реч зрачили су преображенском светлошћу и преображавали су.

Његов одлазак наликовао је смрти Св. Саве. Данима се могао видети и чути плач народа у Земуну. Није то била нехришћанска трагична жалост. Његов пријатељ Владика Иринеј Добријевић служио је 26. августа 2012. г. Литургију у парку иза манастира и потресно беседио: „Тужни смо, али ми смо хришћани! Сигурно сада у Царству Небеском отац Радован служи Литургију у својој омиљеној зеленој одједди са

Св. Савом, Св. Василијем Остршким и Св. Владиком Николајем. Служе Небеску Литургију. Владика Николај га узима чврсто за руку и говори: оче Радоване Бог ти се обрадовао, уђи у Царство Небеско!“

Написано му је одозго на гробу: „Ако се даје да би се нешто добило, не добија се ништа а губи се све. Ако се даје све а не очекује ништа прима се све.“ Дајући срце беспоштедно, препукло је последњег дана маја.

Нека је вечан спомен
очу Радовану!

Ишчекивајући празник Силаска Духа Светога на Апостоле, са сећањем на радост есхатолошког предукуса претходних дочека празника Господњих у Земуну, који више никад неће бити такви до сверадосног сусрета у Царству ваксклог Христа,

Зоран Матић

Post Scriptum. Благодарим монаху Макарију, из ман. Јежевице, на подршци за писање рада и на дивним постлитургијским дружењима и разговорима у Студеници који су ме сећали земунских дана.

– Како нас је видео и заволео Швајцарац Рајс (32. део) –

Французи – саборци Шумадинаца

Антоније Ђурић

– Француски народ био је уз Србију у њеним најтежим годинама –

Претња руског цара Николаја II

Седамнаестог децембра 1915. године принц – регент Александар послao је генералу Жофру, главном команданту француске војске, телеграм ове садржине: „Једино средство за спас војске то је њен пренос морем у какав преdeo где се може опоравити. Ако јој се одлазак лађама не омогући одавде, и ако јој у року од два до три дана не стигне храна... страшна и незаслужена катастрофа наших трупа биће неизбежна.“

Страхујући да ни овај апел неће наићи на конкретан одзив, јер је Италија, која је у име савезника имала главну команду на Јадрану, директно саботирала спасавање српске војске, регент Александар се у исто време обратио руском цару Николају II. Чим је примио депешу, цар Николај је истог момента запретио свим савезницима да ће Русија иступити из рата ако српске трупе не буду смешта прихваћене на лађе и пребачене на безбедно место.

После овог упозорења, приспела је прва француска лађа која је за изнемоглу српску војску доделила храну.

Француска врховна команда сматрала је да би најбоље било да се српске трупе транспортују у Тунис. Африка је, међутим, су-

више далеко, то није одговарало српској врховној команди, која је сматрала да мора бити негде близу, рецимо на Крфу, где ће се војска брзо опоравити и одатле морем транспортувати за Солун, близу границе своје поробљене отаџбине.

Тако су француске, енглеске и италијанске лађе превезле српске трупе на ово грчко острво. Наши војници, који су на Крф стigli без обуће, одеће и сурво изнурени, препорођени су, у року од три месеца, у снажну, одевену и обувену и модерно наоружану војску. Никад није заборављено да је оружје и муницију дала Француска, а храну, одело, рубље и обућу Енглеска.

Француска је дала најпре 72 хиљаде савремених пушака, више хиљада преправљених пушака, пет хиљада револвера, 288 митраљеза, 18 батерија топова од 80 mm и 12 батерија топова од 120 mm (мерзера). Разуме се, дала је и потребну муницију у довољној количини и своју источну војску. Осим тога, Француска је дала сву опрему, кола, коње и мазге за српску војску (више од 25 хиљада коња и мазги). Француска је све ово послала српској војсци у тренутку кад је битка на Вердену била у највећем јеку и када су њене потребе за оружјем и муницијом биле највеће. А када је српска војска тако

повраћена у живот, Француска је опет прва узела на себе да ту војску транспортује с Крфом на Солун, кроз мрежу опасних непријатељских подморница. Упућен је и нови контингент наоружања: три батерије топова од 65 mm, 24 топа од 155 mm, 55 топова од 37 mm и 180 митраљеза.

У Бизерти је, рекли смо већ, уређено прихватилиште за болесне српске војнике и рањенике. Ту је отворена и подофицирска школа. У Бизерти се опорављало и припремало за наставак рата 1.470 српских официра и нешто више од 50 хиљада војника под очинском бригом адмирала Гепрата.

Французи – саборци Шумадинаца

Те, 1916. године, отворен је Солунски фронт, захваљујући притиску српске врховне комande и разумевању Француза. Тамо су, поред српске војске, поступно стизале француске, енглеске, италијанске и грчке трупе. Али Французи су и по значају и по броју трупа (око 200 хиљада војника) и ту заузели прво место.

У нападима које су изводиле јединице дуж линије Солунског фронта главну помоћ нашој војсци дале су француске трупе. Тако је било приликом ослобађања Битоља, а тако исто и приликом

Сведочење доктора Рајса Војвода пун вере и снаге

Доктор Рајс је имао срећу да изблизу упозна једног од најомиљенијих српских војсковођа, војводу Живојина Мишића. Сусретали су се и за време лутих бојева у Србији и касније у биткама на Солунском фронту. Запис о овој изузетној личности наше историје оставио је Рајс за будућа поколења:

„Нећу говорити о његовим војничким подвизима. Они који се интересују за војне операције, знају његов удео у победама у јесен 1914. године и у победама које је извојевала српска војска пред Битољем у току три последња месеца 1916. године. Покушаћу да дам психолошку анализу овог човека који дивно оваплођује све особине својствене лепој српској раси. Средњег стаса, са проседим брковима, војвода Мишић има спољашњост лепих сељака из области Колубаре, одакле је родом. Он је сељачко дете и оправдано се тим поноси. Живот га је удаљио од мале очинске куће, сасвим беле у сред зеленог воћњака. Војвода Мишић је најфинији и најкултурнији светски човек, али његово срце је остало тамо на брежуљцима који окружују лепу варош Ваљево. Када је, крајем 1914. године, цео свет аплаудирао готово чудесној победи српске војске, подвизима њених војсковођа, а нарочито Мишићевим, он одбија да иде на славље у Београд, одбија акламације, иако их је праведно заслужио и одлази да се неколико дана одмори у кући свога брата у селу Струганику. Војвода Мишић је скроман и мудар. Дубоко религиозан, он је одличан родитељ. Врло љубазан, прима многобројне странце који му долазе у посету и за сваког има лепу реч. Ипак, повучен је и своје срце открива само онима које сматра правим пријатељима. И то је она дивна особина коју је наследио од својих сељачких предака.

То је диван шеф, обожаван од својих официра и војника. Он захтева строгу дисциплину, али такође уме да осоколи клонуле. Војвода је врло праведан и сви његови потчињени, до најпростијег војника, знају да ће он саслушати њихове жалбе и да ће праведно пресудити. Војвода зна да једино шеф који може да рачуна на оданост својих потчињених, може да изврши велике ствари. Он поступа са својим официрима као са сарадницима и пријатељима. Ако се један од њих или неки војник истакао, он може бити сигуран да ће му војвода признати заслугу и да ће га наградити. Да ли је стога чудно што су сви приправни да се драге воље жртвују за свог омиљеног шефа?

Био сам често са војводом Мишићем на разним местима где га је рат приморао да разапне шатор. Имао сам увек утисак да се налазим у средине велике породице. Једино велике војсковође су способне да створе повољно расположење које је потребно за успех ратних операција.

За време битке војвода Мишић је миран. Његову кратку и одрешиту реч слушају сви. Кад га човек види како мирно пуши у јеку борбе, стекне утисак да овај ћутљиви човек влада битком и да ће повести своје трупе ка победи.

Такав је војвода Живојин Мишић. Прави српски тип: одлично срце, човек са највише интелигенције и неукротиве енергије. Он има још једну племениту особину: остао је једноставан и скроман и поред велике славе...“

пробоја Солунског фронта. Нико није заборавио да су тада, поред шумадијске, биле и две француске дивизије. Није, разуме се, заборављено да су после пробоја овог фронта, осим мањих грчких јединица, једино француске трупе помагале српску војску у ослобађању српских територија.

Оно чега се Срби с најдубљом захвалношћу сећају, то су огромни губици у људима које су Французи претрпели као наши савезници на поменутом фронту: 6.386 погинулих војника и 299 официра. Осим

тога, на том истом фронту, било је несталих 84 официра и 4.230 војника, а рањених је било 913 официра и 25.577 војника. То су жртве којима се и данас клањају не само српски ратници и њихови потомци, већ цела Србија. О тим француским жртвама најпотресније сведоче њихова гробља не само у Грчкој, посебно на Зејтинлику, већ и у Битољу, Скопљу, Смедереву и Београду.

Поменимо, овом приликом, да је помоћ коју су нам Французи пружили на Конференцији мира

(1919) у Паризу била од највећег значаја. У раду на одређивању граница наше државе помоћ француске дипломатије била је велика, а врло често и пресудна.

Отуда су наши војници у одбрани Београда, затим на Крфу, Бизерти, на Солунском фронту, наше избеглице и наши ћаци и студенти расути по француским градовима били прожети искреним и топлим осећањем да нас Француска воли.

— наставиће се —

Наградно путовање за децу која похађају веронауку на Вождовцу

Црква Рођења Светог Јована Крститеља на Централном гробљу у Београду већ низ година организује наградни излет за најбоље ђаке који похађају верску наставу у основним школама „Змај Јова Јовановић“, „Бура Даничић“ и „Бранислав Нушић“ и њихове вероучитеље.

Ове године, 14. маја, на Светог пророка Јеремију пошли смо на пут: манастир Тресије – Неменикуће – Сопот. Путовање је благословио Његова Светост Патријарх српски Иринеј, а благослов је пренео Патријархов изасланик, председник Одбора за верску наставу Архиепископије београдско-карловачке, протојереј-ставрофор проф. др Драгомир Сандо.

Пред полазак је у Цркви Светог Јована одржана молитва за пут. Свим путницима су отац Драган Павловић, старешина цркве, и отац Иван Штрбачки, парох, поделили мајице на којима је било исписано име цркве и вакршњи поздрав „Христос воскресе“, поклон фабрике трикотаже „Пантер“ и њеног власника Зорана Ристића. Безбедно и удобно путовање у новом аутобусу је омогућио господин Бранко Ковачевић, уступивши једно од својих „Банбус“ возила.

Прва одредница путовања је био манастир Тресије, где нас је дочекао настојатељ манастира Схиархимандрит Јован, са протојерејем-ставрофором Љубишом Смиљковићем, архијерејским намесником космајским, и свештеником Гораном Лукићем, парохом из Неменикућа, који су нам током тог целог дана били најљубазнији домаћини.

По одслуженој Светој Литургији под ведрим небом, на којој су деца узела веома живо учешће, и кратког сусрета са оцем Јованом, од ког смо сви имали велику духовну корист, отишли смо на ручак у ресторан „Код Tome и Наде“ у близини манастира. Владисник овог одличног ресторана је поднео целокупан трошак и тиме исказао делатну љубав према својој Цркви и малим поклоницима.

Испред цркве у Неменикућама су нас на дирљив начин, у народној ношњи са хлебом и сольу, дочекали деца домаћини из Сопота и Неменикућа са њиховим вероучитељима и наставницима, као и председником општине Сопот господином Живорадом Милосављевићем. У дивном амбијенту Неменикућа деца су се надметала у фудбалу, кошарци, стоном тенисус и надвлачењу конопца. Свештеници су и једној и другој екипи доделили пехаре за исказан спортски дух и братску љубав.

Следећа тачка путовања је био Сопот. После шетње кроз ово лепо месташице, деца су одведена на сладолед, који је употпунио и засладио овај дивни дан.

По растанку са нашим домаћинима кренули смо назад, и стигли у Београд око 19 сати уморни али пуни незaborавних утисака.

Вероучитељ Јасминка Милиновић, Мирослав Радошевић и Владимир Радовић су били током целог дана неуморни у бризи над децом и организовању бројних активности. Организовање овог пута је светао пример сарадње једне парохијске цркве и школа на њеној територији. Оваква сарадња је неопходна ако желимо да мисионарска делатност Цркве кроз наставу веронавуке у школама буде остварена на најбољи начин.

Надајмо се да ће и остale београдске цркве кренути путем којим су кренули свештеници мале али веома активне Цркве Рођења Светог Јована Крститеља.

Ђакон Вук Матијашевић

Трибина „Психологија и религија – комплементарност или међусобно искључивање“

YIX гимназији „Михаило Петровић Алас“ је 11. маја одржана трибина „Психологија и религија – комплементарност или међусобно искључивање“. Учесници трибине су били: Оливер Суботић, свештеник Храма Вазнесења Господњег и уредник часописа *Православни мисионар*, Виктор Вицановић, психолог у IX гимназији, Стеван Јовановић, вероучитељ у V гимназији, и Александар Совиљ, свештеник на ВМА и саветник системске породичне терапије. Намера и циљ окупљања је била потреба за сагледавањем могућности оснивања друштва хришћанских психолога. Основна идеја је отварање овог питања, као и разматрање самог његовог развоја и могућности.

На самом почетку господин Вицановић је нагласио да је однос психологије и религије врло сложен и сложевит. Креће се у дијалазону од потпуног оспоравања, преко заобилажења или игнорисања, све до међусобног надопуњавања и инспиративног прожимања. Током трибине били смо упознати са чињеницама да упркос тензији која постоји између вере и науке, тенденција треба да иде у правцу холистичког сагледавања човека.

Однос између религије и психологије се преплиће на различите начине. Један од начина преплитања се може сагледати кроз тенденцију психологије која је од свог заснивања делом била усмерена на тумачење религије (В. Џејмс). Између осталог, постоје и бројни примери религиозних психолога као и психолошки образованих теолога. Такође постоји и могућност преплитања која се може предпочити у опиту Светих Отаца (тзв. психологија у пустини).

Стеван Јовановић је своје излагање конципирао на значају Виктора Франкла који је своју логотерапију засновао на трагању за смислом, чиме је направио још једну спону између психологије и религије. Акценат је ставио на важност контекста приликом формулисања и разумевања основних појмова везаних за ову тематику. Такође је направио и корелацију између психологије, филозофије и религије.

Психолог Вицановић нас је током излагања упознао и са бројним предрасудама и стереотипима које морамо имати у виду када се бавимо овом темом. Са психолошког аспекта то може бити нпр. неприхватавање Божије егзистенције или њена релативизација (изједначавање са идејом, илузијом, архетипом), или пак отпор према догматском усвајању религијских истина (што подразумева неприхватљив епистемолошки пут). Са религијског аспекта то може бити оспоравање моралног кредитабилитета психологије због њеног преовлађујућег атеистичког или агностичког става. На-

Фото: ТВ Храм

вео је и да већи утицај психологије, уколико се укључе предрасуде, може резултирати продором ригидне секуларизације, или пак критиком тзв. вредносно неутралног полазишта у психологији.

Спона која повезује психологију и религију је пре свега сазнајно-интелектуални аспект, односно питање „Ко је човек?“. Сигурно да постоји међусобна условљеност у трагању за холистичком истином о човеку. То заправо представља социјално-алтруистички однос према трпећем човеку, као и херутички-сотериолошки аспект, који подразумева откривање нових егзистенцијалних могућности и крајњих животних циљева.

Презвитер Оливер Суботић је указао на потребу преформулисања самог назива трибине, јер термин религија је широк појам, и у овом контексту неопходно га је прецизирати, на хришћанство или православље. Затим, да дијалог између религије и психологије наилази пре свега на питање душе. С једне стране, психологија заступа становиште да је здрава душа она која је избалансирана, и то представља уравнотеженог човека, док је у религији то обожен човек. Такође, истакао је да психологија као научна дисциплина не признаје постојање благодати Божије, те је нагласио да се у хришћанској антропологији узимају у обзир и створене и нестворене енергије Божије, те да то све представља могући проблем при покушају синтезе.

Презвитер Александар Совиљ је нагласио значај безусловне љубави која све исцељује, међутим указао је и на нашу реалност коју карактерише условна љубав, и то заправо представља највећи проблем. Такође, осврнуо се и на дискутабилност фрагментације науке.

На овој трибини отворила су се разна питања, једно од њих је разлучивање термина и дефинисање пој- ➔

мова, како не би свако у свом контексту тумачио исте, јер свака научна дисциплина има свој научни дискурс. Наведени су аргументи који указују на могућу супериорност психологије, односно религије. У том смислу речено је да психологија не би требало да постане слушкиња савремених друштвених, политичких или идеолошких трендова. Стога многи психолошки појмови при сагледању из религијске перспективе добијају на пуноћи и дубљем значењу (нпр. воља за смислом, индивидуација, љубав, моралне вредности...). С друге стране, религији је потребна психологија зато што може да јој пружи значајне емпиријске податке за осмишљено верско деловање и мисионарски рад, а та-које и увид у религиозну психопатологију.

Након двочасовног разговора закључак се свео на могуће решење у креативном сусрету и дијалогу, што су сви присутни потврдили и подржали. Интердисциплинарни приступ и креативна синтеза су више него потребни, међутим у овом моменту су далеко од нас.

Ђакон Владислав Голић, модератор овог скупа, је истакао да смо потребни једни другима, а оно што је потребно је видети како живети заједно. На хришћанима је да сведоче оно што говоре, док је на научницима да стоје иза својих теорија, и да живе-ти заједно са неким значи волети, а самим тим бива-мо у дијалогу. Најбитније је да чујемо једни друге.

Саша Велимир

Нови циклус трибина Одељења за дијалог у култури Архиепископије београдско-карловачке

Социјално-економске теорије и хришћански поглед на человека – Либерална доктрина и идеја привредног раста

Одељење за дијалог у култури ве-роучитеља Архиепископије београдско-карловачке покренуло је нови циклус трибина. Тема другог циклуса је „Социјално-економске теорије и хришћански поглед на человека“. Прва трибина тог циклуса под називом „Либерална доктрина идеја привредног раста“ одржана је 8. 5. 2015. у Петој београдској гимназији. Учесници трибине су били проф. др Борис Беговић, професор Правног факултета, и Стеван Јовановић, теолог.

Присутнима се прво се обратио Стеван Јовановић, који је имао улогу до-маћина и уводничара. Он је указао на Поперову критику просветитељства које је у погледу проблема сазнања склизнуло у сцијентистички позитивизам, а у друштвено-политичком смислу довело до појаве тоталитарних идеологија. Издавају је три главне идеологије које су претендовале на то да су настављачи идеја Француске револуције и просветитељства: национализам, либерализам и социјализам. Сваку од ових идеологија је покушао да упореди са аутентичним хришћанским учењем. Национализам је, по њему, неспорив са универзалношћу Христове поруке. Либерализам који баштини идеју слободе, је много ближи хришћанству, али њему је инхерентна опасност индивидуалистичке самодовољности. Социјализам у себи носи идеју присилног наметања „раја на земљи“. Остварење свих идеала, па и друштвених, за хришћане није могуће унутар историје већ је то ствар есхатологије.

Професор Беговић је истакао да је привредни раст један од најважнијих феномена који проучава економска наука. Његова појава се може уочити

тек почетком 19. в. након економске стагнације која је обележила све претходне историјске епохе. Тада је дошло до стварања богатства у оним размерама које постоје данас.

Да би упознао присутне са појмом привредног раста професор је навео његове компоненте: 1. акумулација капитала, капитал је све оно што ствара неку вредност (новац, машине зграде); 2. радна снага, под тиме се подразумева не само радник већ и његово знање и образовање („људски капитал“); 3. укупна факторска продуктивност – технички прогрес, напредак технологије који повећава производивност прва два фактора. Технолошки напредак је кључ привредног раста, јавља се захваљујући коинциденцији индустријске и технолошке револуције, односно због примена техничких иновација у производњи.

Даље, да би објаснио (либерално) становиште покушао је да објасни узроке ове појаве. Привредни раст је, по схватању проф. Беговића, последица некоординисаних (или личних) одлука милиона људи, које су повезане „чврстим и постојаним правилима игре“. Тржишна привреда је заправо једно такво правило игре. Она у складу са идеологијом либерализма подразумева две основне вредности: право приватне својине и индивидуалну слободу. Професор је указао на логичку (а тиме и нужну) повезаност те две ствари. Право да се уживају све добре последице одлука (богатство) је у тржишној привреди неодвојиво од одговорности да се сносе све лоше последице одлука (сиромаштво). При томе одговорност припада ономе ко одлуке доноси. Професор се

осврнуо и на тренутну економску кризу, рекавши да је раст дугорочни феномен, имплицитно полемишући са онима који тврде да је ова криза заправо криза економског либерализма. У том контексту је нагласио да тренутна криза нема светске размере, будући да постоје земље у којим постоји убрзан привредни раст. Позивајући се на (директну?) везу између либералног економског концепта и привредног раста, професор је нагласио да је један од највећих успеха човечанства смањење сиромаштва на светском нивоу. Као пример је навео привредни раст и смањење сиромаштва у Кини и Индији.

Затим је проф. Беговић објаснио однос богатства нације и богатства појединача, нагласивши да увећање богатства нације значи увећање прилика за сваког њеног члана да допринесе својом срећи. Са тим су у вези и питања друштвене неједнакости и социјалне правде. У погледу схватања друштвене правде, професор следи Ролса, који сматра да се друштвена правда остварује повећањем богатства насиromашнијих, а не смањењем неједнакости; будући да ова потоња не мора да гарантује ни краткорочно ни дугорочко повећање богатства најсиромашнијих.

У дискусији која је након излагања уследила покренуте су теме улоге емпатије и алтруизма у друштву и економији, питања дечијег рада, повећања учешћа машина у процесу производње као потенцијалног узрока повећања незапослености, прогресивног глобалног опорезивања богатства (Пикети), „неједнакости процеса“ (корупција) и „неједнакости исхода“ (богати и сиромашни), опорезивања верских заједница. На крају, професор се заложио за већи ангажман СПЦ у друштвеним активностима, истакнувши Православну гимназију у Загребу као добар пример.

Бојан Бошковић

Обележавање 200-годишњица Таковског устанка у Осмој београдској гимназији

Представом „Београд 1815 – мученици, хероји вере и засточници слободе“, која је премијерно изведена 8. маја 2015. г. у свечаној сали Осме београдске гимназије, обележена је, у оквиру ове школе, 200-годишњица почетка Таковског устанка. За датум обележавања изабран је 8. мај – датум битке на Љубићу, прве устаничке победе у Другом устанку.

Представу је извело 33 талентованих гимназијалаца којима су се придружили ђаци из Музичке школе „Мокрањац“, као и чланови Првог београдског певачког друштва који су извели песму о ћакону Авакуму и игуману Пајсију, аутора Вojislava Milića.

Публика је током представе имала прилику да чује звуке фруле, гајди као и бројне народне песме попут „Ој, Српкињо“, „Косовски божури“, „Црвен цвете“, „Вишњичица род родила“, „Востани Сербије“ као и песме из Драгачева, Поморавља и Шумадије – укупно њих 10, у извођењу певачке групе „Српкињице“ Осме београдске гимназије и Одсека за традиционално српско певање и свирање Музичке школе „Мокрањац“. Поред овога, публика је чула аутентично извођење епске песме „Смрт ћакона Авакума“ коју је уз пратњу гусала извео наш познати гуслар Славко Алексић.

Језгро представе представљала је драма двочинка „Ђакон Авакум“, аутора Михаила Сретеновића из 1905. г., која је успешно оживљена после 110 година. Драма је проширења и допуњена аутентичним текстовима хроничара тог времена, који су методом едукативне драматизације приближени гледаоцима. Драма прати догађаје од јесени 1813. (слома Карађорђевог устанка) до пролећа 1815. (почетка Таковског устанка) – тј. фокусира се на један од најтрачнијих и најстрадалнијих, по ми-

шљењу многих историчара, периода српске историје. Средишњи догађај испраћен у представи је Хаџи Проdanова буна, њено гашење и османска одмазда која врхуни у страдању ћакона Авакума, игумана Пајсија и других трнавских мученика у јесен 1814. г. и зиму 1815. г.

Циљ представе је подизање свести људи о томе да је Београд пре 200 година био оријентална варош и да је наша слобода скупо плаћена.

По речима директорке школе Ирене Брајевић, циљ те васпитне установе је да представама и сличним манифестацијама помогне развој ученика. Ваннаставне активности умногоме доприносе свестраном развоју ученика који кроз њих стичу самопоуздање и изградњу одговорност.

Надамо се да ћемо са овом представом у наредном периоду наступити у Дому омладине у Београду, Цркви Ружици на Калемегдану – као аутентичном простору догађаја описаних у драми, али и у другим црквеним, школским и јавним амбијентима.

Велибор Мартиновић

– 171. ГОДИНА ОД ОСНИВАЊА Народног музеја у Београду –

Разарањем непобеђено

– Изложба у оџаклији Музеја Вука и Доситеја –

Јован Митровић и Александар Бандовић, уз помоћ више културних институција, изложбом „Разарањем непобеђено“, у 7 тематских целина, развили су омаж о спасавању националног културног блага 1914. године. О манифестацији „Музеји Србије“ и о поставци говорила је директор Ђојан Ђојић Брешковић, а изложбу је отворио др Милоје Васић, археолог.

Овом, како рекоше, ‘камерном изложбом’, са картом кретања возне композиције, уз копије оригиналних докумената, и свега неколико артефаката, дочарали су труд музеалаца Народног музеја у Београду, да гоњени олујом рата, покушају да сачувавају што више националног блага.

Народни музеј, Народна библиотека и зграда Универзитета на Краљевом (Студентском) тргу, међу првима су постали мете ноћног удара 29. јула 1914. у коме је са монитора на Бежанијској коши и речних војних бродова, аустријска војска гађала Београд. Када се стање смирило, запослени у Народном музеју почели су рашчишћавање просторија. Међу крхотинама у шуту извађени су фрагменти фигурине Кличевачког идола, са налазишта крај Пожаревца, коју је у 1890. године Европи приказао Михаило Валтровић, датоване у XV–XIII век п. н. е.

Иако је одмах извршена евакуација једног дела музејских збирки, велики број музеја остао је у разрушеном Музеју. Већ у првој аустроугарској окупацији, у децембру исте године, опљачкан је део нумизматичке збирке, која је остала без сребрног и бронзаног новца, и део трофејног оружја. Слично је прошла и збирка уметничких слика. Почетком 1915. године почело је паковање преосталог инвентара. Стотине дрвених сандука са музејским предметима и књигама кренули су, као и војска, правцем према југу, на неизвестан пут железницом. Најпре до манастира Светог Стефана код Алексинца, потом преко Ниша до Скопља у Куршумли хан, а онда убрзо, у Косовску Митровицу. Управо ту 24.

новембра 1915. године аустроугарска војска плени драгоцен тавар из раскованих сандука.

Каква је судбина задесила благо у периоду са краја ове и почетка 1916. године, остаће непознаница, све до извештаја службеника музеја Анте Мудровчића поднетог Министарству 21. децембра 1918., који је пописао остатак сандука – који су из Митровице похрањени у београдској Царинарници. Одатле је генерални гувернман донео одлуку да се спасени музејски фонд смести у зграду Врачарске штедионице. Након Првог светског рата за управника Народног музеја у Београду постављен је Владимир Р. Петковић, који је затечено стање ове националне институције описао речима: „Сведен на врло мали број објеката, од којих је велики део оштећен, Народни музеј представља сенку негдашњег Музеја.“

Нешто од несталог било је пронађено. После рата Карађорђево одело и оружје појавило се у Загребу. Директор Берлинског

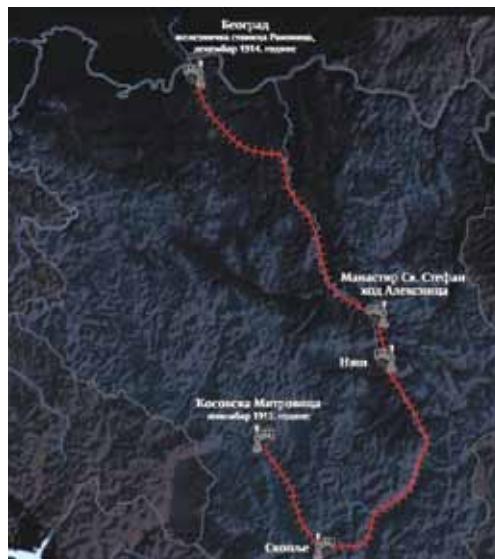
музеја је 1966. године вратио сребрни римски пехар. Неки предмети су враћени реституцијом, али су неки остали у страним збиркама – као што је бронзани први лист војничке дипломе из Ритопека који се налази у будимпештанском Музеју Немзети. Неки евидентирани предмети нестали су нетрагом. Све римско сребро је било публиковано (Милоје Васић) у француској периодици крајем XIX века. Европа је ћутала.

На изложби, у оџаклији Вуковог и Доситејевог музеја на Дорђолу, гласније од свега говоре преживели артефакти, неми сведоци ових догађаја.

mr Биљана Џинџар Костић

Ентеријер Народног музеја после бомбардовања јула 1914. г.

Мапа евакуације музејских збирки; аутор мапе Бранислав Јовановић

Идол из Кличевца код Пожаревца, XV–XIII век п. н. е.

Борис Гуњевић

Распети субјект : без Граала

Београд : Фабрика књига, 2010
241 стр. ; 22 см

ISBN 978-86-7718-096-6

Какве везе има хардкор панк са свештенством, теологија са социјализмом, Кембриџ са Загребом? Име за везу која све ово повезује је Борис Гуњевић. Рођен 1972. у Загребу, Борис у ратним деведесетим годинама (прошлог века) постаје познат (антиратно оријентисаној омладини са простора бивше Југославије) као певач и лидер култног загребачког хардкор бенда „Парузија“. За разлику од локалне, светску „славу“ стиче 2009. Овај пут не на музичкој него на академској сцени: када са славним Жижеком објављује књигу *Бој на мукама – обрати апокалипсе* која (у преводу на енглески) постаје светски бестселер. Наравно, овај двоструки излазак из анонимности: у домаћу рок и у светску академску јавност, само је епизода у даљој причи. Борис се најпре окренуо „стрејт ецу“ (а то је „аскетски“ правац у оквиру панк супкултуре који одбације употребу свих дрога, прописује апстиненцију од промискуитетних односа и пропагира вегетаријанску исхрану) а потом хришћанству, те постаје свештеник у Евангелистичкој цркви (за коју се, како каже, определио због њене мањинске позиције у односу на доминантне Цркве Истока и Запада). Гуњевићево стваралаштво подржано је и адекватним академским покрићем. На Филозофском факултету Друштве Исусове је 2004. одбранио магистарски рад из филозофије под насловом „Пјер Тјеар де Шарден – мистик научник“, да би исте године на Теолошком факултету „Матија

Влачић Илирик“ магистрирао из теологије на тему Оригенове тријадологије. Докторат је примио на Католичком богословном факултету у Загребу 2012, одбранивши тезу о постмодерном разумевању Августина у теологији Џона Милбанка. Предавао је редовно на Теолошком факултету „Матија Влачић Илирик“ у Загребу, а као гостујући предавач на различитим универзитетима у Америци и Британији, да би 2013. прешао у Кембриџ, где данас предаје на Лутеранском факултету „Вестфилд хаус“. Аутор је бројних радова и четири књиге у којима креативно комбинује традиционалну теологију са постмодернизмом и социјалистичком револуционарном мишљу. Књига са девет есеја, о којој ће бити речи, савршен је пример таквог приступа.

1. На самом почетку, уз помоћ Аристотела, Августина, Лиотара и Милбанка, Гуњевић покушава да конструише теологију као асиметричну синтезу метафизике и приче, у којој претеже прича (наиме, већ за оца метафизике Аристотела приповедање је почетак критичког мишљења). Таква теолошка прича више личи на бајку (са димензијом интерперсоналног искушења) него на мит (који је увек прича о паду у вечну несрећу). Насупрот немоћном отпору постмодерне која се спекулативном тоталитаризму модерне супротставила сопственим терором, Гуњевић закључује да је сада потребно поново испричати хришћанску причу, легитимишући дискурс „који је истовремено месијански, прогресиван, не прикрива и не слави терор, а који јест и критика идеологије“.

2. Потка нове хришћанске приче је оваплоћени Логос који од свог тела прави заједницу. Зато Гуњевић (на линији радикалне ортодоксије) заговара нови повратак средњовековном концепту троструког Христовог тела: *soma typicum*, *corpus mysticum* и *corpus verum*. Прво је историјско Христово тело које је транскорпорално јер су унутар њега лоцирана сва друга тела, која таквом ситуа-

ираношћу задобијају своја значења. Оно није само физички историјско, већ је интертекстуално размештено у (историјским) текстовима Новог Завета. Друго тело је евхаристијско. Кључ за његово разумевање су Христове речи: „Ово је моје тело.“ Дакле, сам језик, као такав, је неискрењиво теолошки, а истина, као таква, је догађај и однос. Треће тело је црквено. Оно је фактички примарно јер „прво морамо разумети праксу Цркве а тек онда долази до разумевања Исусовог утешавања“. Црква у којој царује Христос спаја демократску дисперзију са монархијом и супротстављена је како локалном полису тако и глобалној империји. Она је врста номадског града у августиновском смислу, али под сталним ризиком да постане пародија државе и њене бирократије.

3. У нихилистичком времену, у ком се чини да је једини стварни субјект „терориста“, Црква може да породи нови политички субјект који није тек наличје владајућег конформизма. Гуњевић спаја Негријев и Хартов појам „мноштва“ као несводиве мултилицираности субјеката, са јеванђељским појмом мноштва (*ohlos*), којим Јеванђелист Марко означава оне грешнике, порезнике, слабе и презрене који следе Исуса. Попут некадашњег пролетеријата, ово апстрактно мноштво може постати универзални сингулар, заједница која ходочасти у Божији град. То је нови политички субјект који данас стоји насупрот глобалној „империји“. Баш као што је некад јеванђељско мноштво стајало насупрот верској и политичкој елити тадашњег Јерусалима.

4. За Де Сертоа симбол новог ослобођења говора од историјског заточеништва је шездесет осма ➤

када су студенти и радници (културно маргинализована већина у чије име увек говоре други) коначно представили сами себе одбацивши посредовање елите. Плуралност говора Другог, по њему, конструише субјект који измиче микротехникама моћи. Могући отпор владајућој култури јесте инвенција свакодневице: „Становати, кружити, говорити, читати, ићи на пијацу или кувати“ јесу диверзије којима започиње наша теолошка пракса, то је нови простор који још није освојен за Христа.

5. Већ је Лутер антиципирао модерни „*angst*“. А ми постмодерни анксиотици једину утху можемо тражити у заједничком слављењу Евхаристије.

6. Ако Црква буде продавала било коју другу утху, неће избећи трагикомичну ситуацију описану у следећем догађају: Када је вероучитељ питао децу шта је то смеће, мало, са китњастим репом и једе лешнике, дечак је одговорио како је то веверица или да ће одговор по свему судећи бити Исус. Таква анемична Црква очекиваних одговора ни на какав начин не може да доведе у питање доминантне идеје, праксе и дефиниције стварности. Глас савремених пророка, експертских тимова, независних аналитичара, итд., неће моћи да заглуши молитву Цркве, само уколико то буде и Црква оних „који немају шта да изгубе осим својих окова“ (како поетски кажу Маркс и Енгелс у *Mанифесту*).

7. Понижењу које доноси биополитички експеримент транзиције, кореспондира фатализам, инхерентан манихејству, а који се огледа у различитим теоријама завере којима је заједничко само једно: за све је крив Други. Противотров тајкој психотичној дереализацији је левинасовски став: „Лице Другог ме позива на побуну која је могућа уколико стојим пред лицем Божијим.“ Ова побуна би морала започети заузимањем испражњеног простора у којем теологија до сада није оперисала (а не заузимањем делова града кроз повратак цркве-не имовине).

8. По Гуњевићу „треба се подсетити на важну или заборављену чињеницу како су први социјалисти утописти били сви од реда хришћани“. Стога повезивање социјализма и хришћанства није хир него „нужност која наставља насиљно прекинути континуитет.“ За истрајавање у тој нади потребна је синтеза ортодоксије и ортопраксије, која се састоји од правилног начина трпљења и отпора.

9. Наука је данас, попут религије у средњем веку, владајући дискурс цивилизације. Ипак, двосмислени однос ова два подручја праксе у наше дане поново стиче заједничко теоријско поље. Као што је некада наука играла своју игру на терену религије, тако данас религија почиње да игра на терену науке. Почетком тридесетих година прошлог века, од стране Нилса Бора, Хајзенберга, Ервина Шредингера и осталог крема европске физичке оформљен је тзв. Копенхашки круг. Ови пионири отворили су пут новој физици која би омогућила да се артикулише теорија која би обједињавала све постојеће. То је тзв. теорија свега. На том трагу славни физичар Фритјоф Капра закључује да је време за поновни сусрет физике и метафизике. Метафизика о којој је реч је хиндуистичка мистика плус будистичка етика. Афинитет према далекоисточној духовности је предоминантни став нове физике. Алтернативу таквој оријентацији модерне науке Гуњевић види у раду језуите о. Тејара де Шардена, филозофа, хришћанског мистика и палеонтолога заједничког за откриће тзв „пекиншког човека.“ Гуњевић сматра да би теолошко-научни концепти Де Шардена (нпр. христогенеза итд.) могли послужити као драгоценни увиди у процесу „одуховљења“ научног дискурса. Ми, пак, не бисмо искључили могућност да после многих открића савремена наука открије кућу у којој се родила: Цркву. На крају крајева закључујемо са Лаканом: „Није неопходно да дрво знања има само једно стабло.“

Јерођакон Александар Суботић

Оливије Клеман

Тезе : или нађимо смисао животу

превод Јелица Вуковић
Београд : Хришћански културни центар др Радован Биговић,
2015

74 стр. ; 21 см

ISBN 978-86-85273-32-2

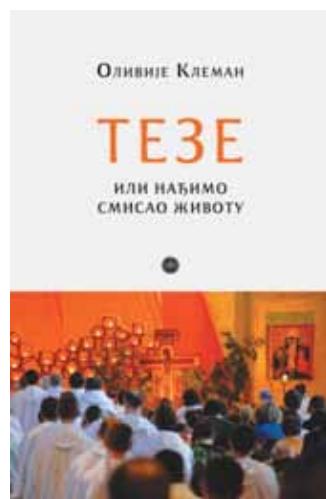
Тезе јесте место за ходочаснике, али није туристичка локација. Људи тамо не одлазе како би нешто видели или овековечили својим фотапаратом, већ како би учествовали у једном ванредном духовном чину – сусрету са Богом, ближним и собом – и тако покушали да овековече своје постојање у времену. Исто тако, књига врсног богослова наших дана Оливија Клемана о Тезеу није никакав туристички водич, проспект неке туристичке агенције, него теолошки трактат о смислу живљења *hic et nunc*.

Ради се о књизи *Тезе : или нађимо смисао животу*, коју је објавио београдски Хришћански културни центар др Радован Биговић, а уз несебичну помоћ браће из Тезеа, од којих посебно треба поменути дугогодишњег пријатеља нашег народа брата Ришара. Монографија Оливија Клемана је невелика по обиму, али веома садржајна, преограта веома луцидним богословским мислима о љубави, о солидарности, о тајни заједнице и адекватним начинима заједничарења, наравно и о Богу у кола верују хришћани и тако даље. Клеманов текст на моменте делује „заводљиво“. Читалац, наиме, стиче утисак као да се не ради о делу богослова двадесетог столећа, него збирци алофтегми неког непознатог византијског пустиняка. Детаљније о садржају књиге нећу говорити, остављам читаоцу да се лично упозна с њим, посредовање би, верујем, само пореметило тај сусрет. Сматрам прикладнијим да

простор намењен презентацији текста искористим за излагање основних информација о Тезеу.

Заједницу у малом француском селу Тезеу, у Бургонији, основао је брат Роже, а њени почеки сежу у време Другог светског рата. Једном приликом је о жељи да се успостави једна специфична хришћанска заједница брат Роже записао следеће: „Од малена сматрам да никада нијам изгубио осећај да живот у заједници може да буде доказ да је Бог љубав, и само љубав. Постепено је моје убеђење постало све јасније да је било неопходно створити заједницу са онима спремнима да предају свој живот и који би увек тежили да разумеју један другога и тако били помирени, заједницу у којој би доброта срца и једноставност били у средишту свега.“ На почетку, док је свет превивљавао до тада недоживљени „ужас времена“, брат Роже је скривао избеглице, најчешће Јевреје, да би му се на Вакрс 1949. године придружило још неколико људи; тачније њих седморица су се тада предали целибату и животу у заједници. У зиму 1952/53. брат Роже је саставио и Типик Тезеа. Тих година многи чланови заједнице одлазе да живе у деловима света који су погођени кризама и тако и физички саучествују у патњи „ближњих“, а данас многи од браће из Тезеа бораве у сиромашним квартовима у Африци, Азији, Јужној и Северној Америци. Такође, Тезе је и место сусрета хиљаде младих боготражитеља из читавог света, а посебно ће и многи људи из готово свих хришћанских заједница. Такође: „Самим својим постојањем она [заједница у Тезеу] је конкретан знак измирења између подељених хришћана и одвојених народа“ (О. Клеман).

Оно што посебно треба поменути јесте да заједница у Тезеу нема никакве еклесијалне претензије,

не покушава да од своје заједнице направи некакву нову хришћанску Цркву. Стога им није својствен прозелитизам. По речима Оливија Клемана, „Тезе не присваја никога, не претендује да буде Црква, само prag и знак Цркве, у перспективи измирења. У Тезеу се буди у тишини, у молитви, у пријатељству. От-

крива се да је хришћанство могуће тамо где је пријатељство. И свако се враћа у своју земљу, своју пархију, са неизбрисивим укусом тог буђења и пријатељства.“

На крају овог кратког представљања заједнице у Тезеу навео бих још и сведочанство о њој једног познатог савременог философа. Ради се о Полу Рикеру који је често боравио у Тезеу: „Оно што ме овде задивљује, у свим малим дневним службама, у свакојаким сусретима, оброцима, разговорима, је потпуно одсуство доминантних односа. Понекад имам утисак да, у стрпљивој и тихој пажњи која одликује сваки покрет чланова заједнице, сви слушају а да нико не наређује. То ствара утисак радосног служења, како бих рекао, послушности у љубави, да! Послушности у љубави која је сасвим супротна потчињености и сасвим супротна бесциљном кривудању. Тај поприлично узак пут између оног што сам управо назвао потчињеношћу и кривудању, широко је обележен животом заједнице. И ми, учесници (не они који присуствују, већ који учествују), што осећам да сам био и да јесам овде, имамо од тога користи. Корисна нам је она послушност у љубави коју заузврат вршимо поштујући дат нам пример. Ова заједница не намеће никакав застрашујући модел, већ један пријатељски подстицај. Свија ми се реч ‘подстицај’ јер овде нисмо у реду заповести, још мање принуда, а нисмо ни у реду неповерења и оклеваша, као што је случај данас у професионалном

животу, у урбаном животу, у радној као и у слободној време. Тај заједнички мир за мене представља срећу живота са заједницом из Тезеа.“

Б. П.

**Митрополит
Иларион Алфејев**

Православље и савременост

Превела Јована Пантелић ;
приредио Благоје Пантелић
Београд : Хришћански културни
центар др Радован Биговић ;
Фоча : Православни богослов-
ски факултет Свети Василије

Острошки, 2014

157 стр. ; 21 см

ISBN 978-86-85273-30-8

У издању Хришћанског културног центра др Радован Биговић из Београда и Православног богословског факултета „Св. Василије Острошки“ из Фоче, крајем прошле године је објављен зборник радова Митрополита Илариона Алфејева *Православље и савременост*; аутор је дао благослов да се текстови преведу и сагласио се са одлуком приређивача по питању избора чланака.

Митрополит Иларион (1966) је један од продуктивнијих православних богослова данашњици, преводилац са неколико класичних и савремених језика, плодни композитор класичне музике и засигурно најистакнутији, да тако кажемо, „црквени дипломата“ у православном свету. Њега не треба посебно представљати српском читаоцу јер су му бројни текстови већ превођени на наш језик, а и сам често борави у канонским посетама епархијама Српске Православне Цркве [СПЦ]. Оно што треба рећи је да Митрополит Иларион води Одељење за спољне везе Московске Патријаршије [Отдел внешних ➤

церковных связей Московского Патриархата; ради се о своеврсном министарству спољних послова Руске Православне Цркве; више о Одељењу можете сазнати на веб-сајту <https://mospat.ru>, те по природи тог послал врло активно учествује у европском и светском политичком и уопште јавном животу, али не само као представник Руске Православне Цркве, него и „глас“ православних хришћана, који се, иначе, веома ретко чује у међународним институцијама највишег ранга. Он са те позиције јасно уочава потребу да се и хришћански богослови укључе у решавање неких актуелних глобалних проблема, тј. да и они критички реагују на извесне појаве у светском друштву и јасно изрекну свој став, и стога се Митрополит Иларион не устручава да јавност упозна са ставовима Православне Цркве по многим друштвеним и политичким питањима.

Радови који су овом приликом по први пут сабрани на једном месту само су део ангажованих текстова Митрополита Илариона, који су посвећени важним питањима које савремено доба поставља, а на која и Црква мора да понуди одговоре. Поред тога што савремена реалност захтева од Цркве да по неким питањима критички делује, такође она је и приморава да се у одређеној мери и сама мења. Митрополит Иларион и то има у виду, те се често оглашава и када је неопходно мењати неке аспекте актуелног црквеног живота.

Зборник *Православље и савременост* је подељен у три поглавља. У првом, које је насловљено „Православље у 21. веку“, уврштени су чланци који се баве проблемом сведочења хришћанске „благе вести“ у савременом добу, тј. мисијом Цркве у 21. столећу, као и богослов-

ским образовањем данас, и још једним веома важним проблемом, а то је однос светоотачке баштине и савремености. Други део зборника, под називом „Хришћанство и секуларни хуманизам“, садржи четири текста, од којих се први у начелу бави односом хришћанства и милитантног секуларизма; други, проблемом достојанства и слободе личности у расправи између хришћанства и секуларизма; трећи, питањем односа традиционалних и либералних вредности опет у дијалогу (боге ређи полемици) хришћанства и секуларизма; док је четврти посвећен већ дуже времена актуелном питању еутаназије, које је постављено у истом контексту као и теме у претходним чланцима. Последњи део књиге, који носи наслов „Православље у једињеној Европи“, посвећен је односу Православне Цркве и европских интеграција, односно могућем статусу Цркве у једињеној Европи. Аутор је текстове, који су овде скупа објављени, писао у различитим приликама, те они нису истог жанра, а теме којима су текстови посвећени се у одређеној мери преклапају, стога понекада долази до понављања реченог. Одлука да се текстови упркос томе заједно публикују је оправдана јер је оно, што је поред онога што се понавља наведено, од изузетне важности, те је штета далеко мања од користи коју доноси публиковање тих радова у једној књизи.

Зборник радова *Православље и савременост* ће, верујемо, бити добар подстицај за све оне који се у нашој помесној Цркви баве (ангажованом) теологијом, као и за ширу јавност која је заинтересована за православно сагледавање извесних проблема савременог човека.

Б. П.

Нови број Теолошких погледа XLVIII/1 (2015)

Број 1 за 2015. годину,
Београд 2015

200 страна ; 21 см

ISSN 0497-2597

Половином маја 2015. године из штампе су изашли нови *Теолошки погледи* (XLVIII година излажења, прва свеска за 2015. годину) – на укупно 200 страна.

Нови *Теолошки погледи* читаоцима најпре доносе превод патристичког текста – превод Четрдесет осмој иисма Светом Василију Великом, које је написао Свети Григорије Богослов негде у пролеће 372. године (овај текст са старогрчког језика превео је Лазар Нешић) (стр. 3–6), а затим следе радови савремених домаћих аутора – богослова, библиста, филолога, историчара. У новој свесци версконаучног часописа *Теолошки погледи* објављени су следећи научни радови:

Ненад Д. Мијалковић, „Месијанизам у 1. и 2. књизи Самуиловој и 1. и 2. књизи о царевима“ (стр. 7–28); Горан Младеновић, „Исајино пророштво о страдању Слуге Господњег – тумачење 52. и 53. поглавља“ (стр. 29–46); Ђакон Младен Миливојевић, „Осврт на проблематику различитости и непотпуности словенских служби Светом Ахилију Лариском“ (стр. 47–58); Ђакон Ивица Чаировић, „Једно савремено истраживање на пољу богослужења у англосаксонској Енглеској (597–1000)“ (стр. 59–70); Мирослав М. Поповић, „Свети Норберт и ред премонстрата“ (стр. 71–80); Александар Раковић, „О несугласицама на Православном бого-

- Свети Григорије Богослов •
- Ненад Д. Мијалковић • Горан Младеновић •
- Младен Милivoјевић • Ивица Чапровић •
- Мирослав П. Поповић • Александар Раковић •
- Александар Ђаковац • Жарко Б. Вељковић • Милутин Мићић •
- Зоран Андрић • Зоран Матић •

Theological Views XLVIII (1/2015)

словском факултету у Београду (1934–1941)“ (стр. 81–90); презвитељ Александар Ђаковац, „Црква у савременом секуларном српском друштву“ (стр. 91–104); Жарко Б. Вељковић и Милутин Мићић, „Критика навода о Албанцима у уџбенику *Историја за 6. разред основне школе*“ (стр. 105–132).

За чланцима следе кратки осврти, чији су аутори протођакон Зоран Андрић (који разматра питања савремене биоетике и импликације нових технологија репродукције људских бића у тексту под насловом „Прихватање несавршености или тежња ка илузорној савршености“, стр. 133–142), и Зоран Матић (који пише о поезији Лазе Костића у тексту „Песма претеча „Дужде се жени!“, стр. 142–145).

За освртима следе прикази новијих издања које су написали Ана Млађеновић, Дамјан Ђорђевић, презв. А. Ђаковац и протођакон З. Андрић (стр. 145–197), те исправка погрешно нумерисаних годишта *Теолошких потледи* (стр. 198–199) и кратко упутство ауторима (стр. 200).

Часопис *Теолошки потледи* може се купити у књижарама Православног богословског факултета БУ, а о начину претплате можете се информисати преко адресе pretplata@spc.rs или на телефон (+381) 11 3025 113.

M. Петровић

Роксанда Тимотијевић

Старине Призрена = The Antiquities of Prizren

[превод на енглески језик Ивана Филиповић ; аутор фотографија Јован Шурдиловић]

Ниш : М. Тимотијевић, 2015
170 стр. : илустр. ; 22 x 22 см

ISBN 978-86-918745-0-6

На годишњицу упокојења Роксанде Тимотијевић (1933–2014) на Светлу среду, 15. априла 2015. године, трудом њене породице, из штампе је изашла њена књига-легат *Старине Призрена (The Antiquities of Prizren)*, Ниш 2015.

Аутор ове значајне и јединствене монографије града Призрена и његових старина, почивша Роксанда Тимотијевић, супруга проте Милутина Тимотијевића, ректора Призренске богословије, рођена је 11. октобра 1933. године у Неготину. Као дипломирани историчар уметности долази у Призрен септембра 1961. године, где ће примити службу кустоса културно-историјских споменика града Призрена, у првом реду цркава, за које ће животно бити везана до kraja свог живота. Била је дугогодишњи радник Завода за заштиту споменика кulture у Призрену.

Књига која је пред нама, а која излази са благословом Епископа рањско-призренског Теодосија, настала је управо као плод њеног дугогодишњег студиозног и преданог проучавања споменичког наслеђа града Призрена. Монографија садржи податке и описе споменика до којих је аутор долазила посредно, преко писаних података, или непосредно, радом на терену. Многи од обраћених и описаних споменика српског присуства на ширем подручју Призрена су од 1999. године били изложени бруталном скрнављењу или

потпуном уништењу. Тиме је вредност ове монографије већа, јер се неки од обраћених споменика више не могу видети у аутентичном облику, или су потпуно недоступни заинтересованим истраживачима.

Књига је штампана на луксузном папиру, у тврдом повезу, на 172 стране. Обилује мноштвом фотографија и илустрација, а подељена је на неколико целина: а) „Православне цркве“, б) „Католичке цркве“, в) „Мостови у Призрену“, г) „Тврђаве у Призрену“, и) „Тврђаве у Призрену“, г) „Турски период“. Највећи део књиге обухватају два најзначајнија споменика српске средњовековне културе и духовности, у исто време и две највеће призренске светиње, Милутинова задужбина, Црква Богородице Љевишка и манастир Светих Арханђела, Душанова задужбина на Бистрици. У оквиру поглавља „Турски период“, аутор нас веома успешно води кроз Призрен, кроз његове живописне махале и улице и пред нас износи обиље занимљивих појединости везаних за призренске цамије, градске чесме, али и репрезентативне породичне куће призренских паша и агâ. Обиље корисних најомена, као и библиографија, сведоче о стручности овог рада који ће сада, сигурни смо, постати незаобилазна референца у сличним подухватима.

Књига је писана лако, што не утиче на њену научност; двојезична је, на српском и енглеском језику; упућена како српском читаоцу, тако и свима који са призренским стварима долазе у контакт и желе да се са њима упознају на објективан и непристрастан начин.

У време када је српско споменичко наслеђе широм Косова и Метохије угрожено, било физичким затирањем, било квазинаучним теоријама о њиховом пореклу или улози у животу српског народа, ова књига је драгоцен допринос нашем познавању сопствене културе и историје. Препоручујемо је пажњи читалаца, с надом да ће је прихватити с онолико љубави с колико је настајала.

Свесменник Дејан Крстин

Извор: <http://www.spc.rs>

500. година од реформације у вишестраном и екуменском разматрању

Вечно раздвојени? Заувек сједињени?

Протођакон Зоран Андрић

Јубиларне 2017. г. навршава се пет стотина година од 31. октобра 1517. када је монах августинац, Мартин Лутер, у Витенбергу изложио својих 95 теза, означивши почетак реформације, чиме је проузроковао радикални теолошки обрт који је заувек изменио конфесионалну топографију Европе. Имајући у виду овај историјски јубилеј, Евангелистичка црква Немачке је прогласила ову деценију „Лутеровом декадом“. Лутер је, веле протестантски теолози, зацело тежио реформи индулгенција, никако радикалном расцепу са Римом и дубоком преборату који и данас одређује односе римокатолика и протестаната у многоструким деноминацијама.

Припрема овог јубилеја је пропраћена оштрим контроверзним дискусијама: Да ли треба јубилеј славити, јер је реформацијом почела обнова Цркве? Или реформацију ваља видети критички, јер је једна од њених консеквенција дубок расцеп унутар Цркве? Да ли је у овако постулираним питањима реч о алтернативама или су обе, свака за себе, исправне/тачне?

Реформација је била широка црквена, а потом и социјална појава, и њено се деловање осећа дубоко у култури и менталитету многих људи.

Екумена у Немачкој је данас мултилатерална. О овим и другим питањима, као хипотези дубоких

разлика и вековних мимоилажења, расправљало се интензивно у Католичкој академији у Баварској. Ова институција са седиштем у Минхену, у буколичком крајолику надомак Енглеског врта, организовала је студијски сусрет двају угледних екуменских гремијума у Немачкој – DÖSTA (Немачки екуменски студијски гремијум) и ACK (Радна црквена заједница хришћанских цркава), у сарадњи са трима теолошким факултетима (евангелистичким, римокатоличким и православним) Минхенског универзитета. У овом тродневном сусрету представника евангелистичког, римокатоличког и православног богословља, као и референата без декларативног конфесионалног профила (један историчар из Берлина), настојало се на идентификовању оних раздвајајућих разлика и оних спајајућих сличности, које и након 500 година расцепа могућу визију конфесионалног јединства и данас чине пуком илузијом.

У четвртак, 23. априла, након поздравног слова директора Католичке академије, др Шулера, отпочео је рад прве секције насловољене „Вечно раздвојени? Заувек сједињени? Екуменске визије будућности“. У њој су наступили др Карл Хинрих Манцке, евангелистички бискуп Лутеранске цркве из Шаумбург-Липе, као и римокатолички бискуп др Герхард Фајге из бискупије у Магдебургу. Овом

секцијом је модерирао Удо Хан, директор Евангелистичке академије у Тутцингу.

У послеподневној сесији насловољеној „Озлеђено тело? Разобручен тела? Теолошка контроверза о јединству и расцепу Цркве“ узели су учешће у каскади троструких парова референти са фокусима на егзегетском, црквено-историјском и докматском богословљу. Овом секцијом је модерирао проф. др Томас Сединг из Бохума. У првој подсекцији је говорио – и то је био *postum* у овом сплету питања – и православни егзегетичар проф. др Константин Николакопулос, са Института за православно богословље у Минхену. У средишту његовог експозеа су стајале контроверзе између евангелистичких и православних теолога у погледу историјско-критичког метода у егзегетици. Фацит његових теза би се могао сапети у тврђење да је међу протестантским и православним теолозима пре најделијима неспоразум као узрок препрекама и разилажењима, но малициозна воља *itio in partes*. Николакопулос је показао на више конкретних примера да је примењена историјско-критичке егзегетике напоредо са патристичком егзегетиком саставни део праксе православног богословља.

Након официјелне сесије је један берлински историчар као специјални гост одржао предавање о Лутеру. О реформатору Мартину Лутеру

(1483–1546) написано је небројено биографија и студија, односно његова личност и теологија су исцрпно осветљене. Хајнц Шилинг, професор историје раног новог века на Универзитету у Берлину, одржао је предавање у коме је настојао да „демитологизује“ многе, кроз векове испредене, митове и легенде о реформатору. Тако је, према аутору, 95 теза на врата цркве истакао курир Универзитета у Витенбергу да би обзнатио једну академску расправу (*disputatio*), а не Мартин Лутер; Лутеров превод Библије није сачињен зато што до тада није постојало немачких превода, већ је Лутеров превод само један од многих већ тада постојећих немачких превода, мада је свакако најбољи! У Вормсу Лутер није био „млади монах“, већ у „зрелом добу“ од 37 година. Улогу жене је Лутер омеђио у оквире „вредне домаћиће“, „брожљиве мајке“ или „потчињености мужу“, ма у којој служби овај био. Непослушност својих синова је кајњавао веома строго.

Шилинг је у своме предавању опсежно и подробно изложио ново позиционирање Лутера према својим саборцима и противницима, као и ново вредновање реформације начелно гледано. Меланхтон и Цвингли су представљени *in extenso*, рекли бисмо, готово раме уз раме са Лутером. Тако исто и пратоноси хуманизма, на првом месту Еразмо Ротердамски, који је знатно допринео ширењу реформаторских списка и идеја. Заточници секуларних идеја као што су Макијавели у Италији или Фугтер у Немачкој, или папе у доба ренесансе, са једне стране, а „левичарски реформатори“ Карлштат, Минцер, Тојфер, са друге, једнако су упечатљиви део приповедаке пређе Шилинговог виртуозног историографског пера. Врхунска тачка биографске драматургије представља опис Вормске скупштине са царем Карлом V. Ова епизода у Вормсу је у основи средишње место символичког преласка из средњег века у нови век. Тада је Лутер у својој беседи произнео кључну формулу протестантизма:

„Ево ме овде. Ја не могу друкчије. Бог нека ми је у помоћи. Амин.“

Шилингове тезе су тезе историчара, не теолога. Отуда је друштвени и политички контекст за аутора свакад одређујућа категорија у историографском поступку. Завршне тезе овог предавања говоре о односу према Лутеру након његове смрти.

У предавању је истакнута Лутерова национална свест, а његови наступи описаны као наступи немачког националисте *avant la lettre*, у време када Немачка као нација још није постојала. У 19. веку су Хегел и Ранке у Лутеру видели „јунака новог доба“ или „Hercules-a Germanicus-a“, као што га је апострофирао Холбајн Млађи.

У другој сесији 24. 4. је тема реформације била унакрсно осветљавана: Лутер у светlostи римокатоличке, па евангелистичке теологије. У вечерњој секцији су из перспектива доктарице, езегетике и црквене историје наступили по један римокатолички и један евангелистички теолог и један православни теолог из Румуније, проф. др Данијел Мунтеану из Јашија. Мунтеану је у своме реферату изнео суштину својих компаративних истраживања Молтманове, Ранерове, Паненбергове и Зизулавове теологије.

Трећа сесија, 25. 4., била је посвећена еклесијолошкој теми: „Semper reformanda? Semper purifican-

da?“ односно евангелистичким, римокатоличким и православним концептима црквених реформи. Овде је занимљиво истаћи изванредан експозе проф. др Анастасија Влециса са Института за православно богословље, који је у пет теза сажео аргументе за „нужност реформи“ у православљу.

Догматичар проф. др Влецис види потенцијал за реформе у области:

1. Јуридикције: однос аутоcefалности и православља у дијаспори;
2. Литургичке: реформа календара;
3. Патристичког наслеђа: дијалог са модерним временом;
4. Однос Цркве и државе: уско схваћени принцип „симфоније“;
5. Екуменски покрет: Црква против „других“ цркава;
6. Однос према предању: *Healing of Memories*, као десидерат у православљу.

Влецис види у „мистичној апотифатичности“ православља једну од начелних тешкоћа да се изађе из сопствене нише. Обнова се мора, вели он, од персоналног чина пренети на свеукупну (црквену) егзистенцију („преображаја“), као што је то речено у Посланици Римљанима 12, 2. У овом контексту је проф. др Влецис говорио и о предпријемној агенди Свеправославног Сабора.

Организатор је наговестио и један специјалан број часописа *Debatte* посвећен овом студијском сусрету, као и објављивање зборника-књиге са свим прилозима – предавањима, кратким експозијима, дискусији референата и питањима публике.

Овај студијски сусрет је показао изузетан богословски потенцијал проблема реформације и након 500 година тражења консензуса у формулама „измирених разлика“ и потребе да се, бар о јубилејима, билансирају плодови тог проблематичног приближавања у епосу у којој хришћани у 21. веку постају верска мањина.

НАУКА, УМЕТНОСТ, КУЛТУРА...

Маријана Пешровић

ДОБРУН

Нови двоброј Сокола

Из штампе је изашао нови двоброј часописа за духовну и културну баштину *Соко*, чији је издавач Српско соколско друштво из Добрена. Нови двоброј *Сокола* доноси опширан текст о стогодишњици страдања 440 српских војника у Првом светском рату на подручју од Шаргана до Вардишта, те о спомен-капели и костурници подигнутој у Вардишту 1932. године.

Поред традиционалних порука Митрополита дабробосанског Николаја, у овом двоброју значајна пажња посвећена је двема посетама Епархији дабробосанској Патријарха српског Иринеја, на Видовдан 2014. г. у Андрићграду, приликом освећења новоизграђеног Храма Светог мученика кнеза Лазара, те у децембру 2014. када је, на Сокоцу, Митрополиту дабробосанском Николају уручио Орден Светог краља Милутина.

Из бројних текстова који се могу прочитати у овом двоброју издвајају се следећи: „Биљег мученичког страдања 6000 Срба у Старом Броду“, интервју са диригентом сарајевског Српског певачког друштва „Слога“ мр Стефаном Мојсиловићем, „Дечански подвиг архимандрита Јустина (Тасића)“, „Зла судбина капетана Боривоја Деспотовића – Тајне чува јелика на Деветаку“, предавање Владике Григорија у Андрићграду „Удаљавање од Бога је сједињавање са страхом“, „Примјер страдања и мучеништва Митрополита Петра Зимоњића“, „Соколов сребрни орден спасилачком клубу Волф из Фоче“, „Црква Рођења Пресвете

Богородице на Мегдану у Вишеграду – Храм на темељима мале цркве“, а ту су и текстови који упозоравају на тешко стање у ергели коња на Борикама код Рогатице, као и на оштећења средњовековне Маркове куле у Вишеграду.

У тематским блоковима *Соко* доноси и бројне текстове из културе, спорта, песничку страну, разне вести, као и странице посвећене активностима чланова Соколових секција. Посебно је значајна рубрика „Сјећање на Велики рат“, са текстовима који говоре о страдању, али и храбrosti српске војске током Првог светског рата, те чланцима који млађим генерацијама доносе подсећање на српске великане: краља Петра, Николу Пашића и Живојина Мишића.

Извор: Митрополија дабробосанска

БИЈЕЉИНА

Мајске музичке свечаности

Како преносе *Глас Србије* и РТРС, традиционалним наступом хора „Србадија“ на обележавању славе манастира Светог Василија Остршког у Бијељини, 12. маја 2015. г. свечано су завршене „Мајске музичке свечаности“, које су ове године окупиле 42 хора из региона.

Фестивал је 8. маја 2015. г. свечано отворио својим благословом Владика зворничко-тузлански Хризостом. На фестивалу је од петка, 8. маја, до затварања 12. маја наступило више од хиљаду хориста који су се такмичили у пет категорија.

Уметнички директор фестивала Десанка Тракиловић оценила је да је овогодишњи хорски фестивал био сјајан и да је посебно радује све веће учешће дечијих хорова на овој манифестацији.

Гран-при фестивала припао је хору Академског културно-уметничког друштва „Соња Маринковић“ из Новог Сада, који је победник и у категорији мешовитих хорова. Награда публике овогодишњих „Мајских музичких свечаности“ у Бијељини припада је мешовитом хору Учитељског факултета у Врању „Даскал“.

У надметању дечијих хорова подељено је 11 медаља, а победник у овој категорији је хор „Вихор“ из Пожаревца. Међу женским хоровима прво место деле хор Културно-уметничког друштва „Булбул“ из Сарајева и Црквено певачко друштво „Жене мироноснице“ из Зрењанина. У категорији камерних мешовитих хорова златну медаљу на 14. међународном хорском фестивалу „Мајске музичке свечаности“ у Бијељини освојио је хор „Лола“ из Сарајева, а Етномузиколошки одсек Средње музичке школе „Стеван Мокрањац“ из Ваљева био је најбољи у категорији фолклора.

Током протеклих 13 година на „Мајским музичким свечаностима“ у Бијељини наступило је више од 450 хорова са 20.000 хорских певача из земље и света. Фестивал се одржава уз материјалну и духовну помоћ Епархије зворничко-тузланске, Министарства просвете и културе Републике Српске и града Бијељине.

Организатор овог престижног фестивала је Српско црквено певачко друштво „Србадија“.

Информативна служба СПЦ на свом веб-сајту spc.sr доноси и информацију да је Црквени хор „Сабора српских светитеља“ из Бање Ковиљаче, који се такмичио у групи камерних хорова изводећи духовне и изабране световне композиције, награђен златном медаљом, тиме посведочивши да се и у малој средини уз доста труда може много постићи.

Извор: rtrs.tv и spc.rs

БЕОГРАД

Мале приче из Великог рата

У склопу обележавања стогодишњица Првог светског рата, у Ма-

ПОВОДОМ 750. ГОДИШЊИЦЕ РОЂЕЊА
ПЕСНИЧКОГ БАРДА ИТАЛИЈАНСКЕ И СВЕТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ
Папа одао признање Дантеу Алигијерију

Папа Фрања је одао признање великим националним песничким бардом Дантеу Алигијерију (1265–1321) поводом његове предстојеће 750. годишњице рођења. Папа Фрања је апострофирао генијалног песника као „пророка наде и проповедника могућности спасења, ослобођења и дубоке промене сваког човека и жене целокупног човечанства“. Ове речи су написане у једној папској епистоли коју је римски понтифекс у понедељак уручио кардиналу Ђанфранку Равазију, који је председник Папског савета за културу и уједно председник државне фондације „Casa di Dante“ у Риму. У папиној епистоли се повлачи паралела са „Светом годином милосрђа“ која ће почети 8. децембра ове године, као дан окончања II ватиканског концила, пре ровно 50 година. Папа жели да се фигура и дело Дантеа на нови начин реципира како би оно пратило „наш лични и заједнички пут“.

И папе претходници на трону Св. Петра су прослављали овог генијалног песника. Тако је папа Бенедикт XV (1914–1922) поводом 600. годишњице њему посветио једну енциклику, а папа Павле VI (1963–1978) му је пре 50 година посветио једну апостолску посланицу и сам га је у својој првој енциклици *Lumen fidei* цитирао.

Дантеова *Божансивена комедија*, ремек-дело светске књижевности, може се читати „као право ходочашће“ кроз више слојева и тумачити: личносно, заједничарски, еклесијолошки, историјски и социјално. Ово дело је настало на почетку 14. века, и спада у најзначајније књижевне споменике италијанског језика и књижевности. У његовој тријадичној структури сложене епске версификације и дубоких поетских визија на-дахнутих томистичком теологијом, ауторијалном приповедачу полази за руком опсежан визионарски пут кроз девет кругова пакла, чистилишта и коначно раја.

Прошођакон Зоран Андрић

лој галерији Дома Војске Србије, 5. маја 2015. године, отворена је изложба „Мале приче из Великог рата“, у организацији Медија центра „Одбрана“, Музеја Осечине (Одељење Народног музеја Ваљево), Савеза потомака ратника Србије од 1912. до 1920. и Војног музеја.

За време Првог светског рата, до тада највећег сукоба у историји човечанства, наша отаџбина дала је огромне жртве за своју слободу. Највећа жртва је у ствари био такозвани обичан, мали човек. Раме уз раме, војници, грађани, сељаци, мушкарци и жене, уградили су у борбу за слободу своје наде, страхове, снове, молитве и осећања. Овом изложбом откривене су неке од тих прича са циљем да се на достојанствен начин ода почаст светлим примерима несебичног жртвовања предака који су нас заувек задужили. На изложби су, поред фотографија, у форми

видео-материјала премијерно биле приказане и фотографије, аутобиографски списи, дневници, писма војника, разгледнице и друга документа од историјског значаја, која су прикупљена у оквиру пројекта „Албум сећања на наше претеke из Првог светског рата“, који је 2014. године покренуо Савез потомака ратника Србије 1912–1920, уз благослов Патријарха српског Иринеја и у сарадњи са Управом за сарадњу са дјаспором и Србима у региону Министарства спољних послова РС. Изложба је била отворена до 22. маја.

Део материјала представљених на изложби у форми видео-спота може се видети на адреси <https://youtu.be/HrdDmu1KKjA>, а фотографије прикупљене у оквиру пројекта доступне су на веб-сајтовима <http://slavnim-precima.rs> и <http://slavnimpresima.rs>.

АТИНА

**Дигитална
средства информисања
и пастирска брига**

Његово Блаженство Архиепископ охридски и Митрополит скопски Г. Јован, у својству почасног госта, последњи је говорио на међународној конференцији „Дигитална средства информисања и пастирска брига“ која је одржана од 5. до 9. маја 2015. године у Атини. Конференција је одржана под покровитељством Архиепископа константинопољског и Васељенског Патријарха Вартоломеја, уз залагање управе светогорског манастира Ватопеда. Митрополит Глифаде Г. Павле, у чијој се Митрополији одржава конференција, представио је Архиепископа Јована као савременог мученика Православне Цркве. Учесници конференције посетили су и нови музеј на Акрополују.

Извор: poa-info.org

БЕОГРАД

**Предавање
о Св. старцу Порфирију**

Његово Преосвештенство Епископ бачки проф. др Иринеј одржао је 29. априла 2015. године у Великом амфитеатру Православног богословског факултета Универзитета у Београду предавање на тему „Свети старац Порфирије Кавсокаливит“.

Звучни запис овог интересантног предавања доступан је на <http://beseda.rs/sveti-starac-porfirije-kavskalivit-predavanje-vladike-irineja/>.

КРОЗ ХРИШЋАНСКИ СВЕТ

Маријана Пешровић

АУСТРИЈА

Проблеми због крста

Како преноси РТС, Српкињу Данијелу Н. су у аустријском граду Велсу, у аутобусу градског превоза, напала тројица исламиста који су тражили да скине крст који је носила око врата. Како пише *Монашлихе*, месечник из Велса, нападачи су чак покушали да истргну ланчић са крстом са врата Данијеле Н., све док их није отерао возач аутобуса – преноси Танјут.

Као и сваког дана у јутарњим сатима, Данијела је пошла аутобусом на посао. Она је око врата носила православни крст. У аутобусу је било мало путника, поред ње само још три мушкараца, који су били одевени по исламским обичајима и ималу су браде, наводи се у тексту аустријског месечника.

Ниједног, како је рекла, није познавала, а ипак јој је један од њих пришао и повукао за ланчић речима: „Склони то, мораш прећи у ислам.“ Нападачи нису пуштали ланчић са хришћанским симболом све док се није умешао возач, наводи *Монашлихе*. „Увек сам имала велико поштовање према свим верама, али након овог догађаја имам критички став према исламу“, рекла је Данијела која је као избеглица дошла са породицом у Аустрију.

Истакла је да има велико разумевање за азиланте са Близког истока, али и да уочава велике проблеме. „Многе избеглице из исламских држава своју културу доносе у Аустрију. Морали бисмо да се припазимо да не будемо преплављени фундаменталистима“, сматра Данијела додајући да, након овог до-гађаја, размишља другачије него до сада о понашању многих нових миграната у Велсу. Данијела је у међувремену почела да излази само у пратњи својих пријатеља. „Плашим се да би могло доћи до новог напада“, додала је Данијела.

ФИЛИПИНИ

Саборно крштење

Како јавља Информативна служба СПЦ, велики број Филипина-

ца приступио је Православној Цркви, и недавно је на Филипинима одржано масовно крштење.

Рођење одозго
(фото: <http://journeytoorthodoxy.com>)

Православна Црква на Филипинима објавила је да је примила 200 бивших аглијанаца (припадника Филипинске независне римокатоличке цркве) у окриље Православне Цркве. Поред раније постојеће филипинске православне парохије при Цркви Покрова Пресвете Богородице, сада је расформирана некада римокатоличка парохија и од ње је образована нова православна парохија Светог Исидора Чудотворца.

Извор: OCP / сиц.срб

Крст у Карачију
(фото: Вашингтон пост)

Највећи крст у Азији

Како пише амерички новинар Тим Крег (Tim Craig) у *Вашингтон посту* (<http://www.washingtonpost.com>) од 15. маја 2015. године, у пакистанском граду Карачију извесни хришћански бизнисмен гради највећи крст у Азији. Крст, који је висок 42 метра, требало би да буде завршен овог лета.

Према писању *Вашингтон пост*, које у скраћеном преводу на српски преносе и домаћи интернет-портали „Пријатељ Божији“ (<http://www.prijateljboziji.com>) и „Вјеронаука“ (<http://www.vjeronauka.net>), пакистански бизнисмен

Парvez Хенри Гил (Parvez Henry Gill) каже да је спавао када га је Бог походио у једном од снова и да му задатак да пронађе начин да заштити хришћане у Пакистану од насиља и злостављања. „Желим да урадиш нешто другачије“, рекао му је Бог у сну.

То је било пре четири године, а Гил, доживотно одани хришћанин, каже да се месецима размишљао како да реагује. На крају, после више немирних ноћи и молитава, пробудио се једног јутра са одговором: подићи ће један од највећих крстова на најнеобичнијем месту на свету. „Изградићу велики крст, виши од било којег у свету, у муслиманској земљи“, рекао је 58-годиšњи Гил. „То ће бити симбол Божији, и свако ко га види биће без брига.“

Крст се гради на улазу у највеће хришћанско гробље Каракија, и диже се изнад хиљада надгробних споменика – који су, нажалост, често под ударом вандала, и које често антихришћански настројени екстремисти демолирају. Када се овај крст надвије над таквим актима непоштовања, Гил се нада да то може пружити утеху и наду члановима пакистанске прогањане хришћанске мањине – да ће једног дана њихови животи бити бољи.

ЦАРИГРАД

Још једна Црква Свете Софије постаће цамија

У Турској ће још једна црква посвећена Св. Софији бити претворена у цамију. Ова пренамена се тиче цркве из 12. века у месту Енец на турско-грчкој граници, како пише лист *Хуријет дејли нјуз* а преноси Инфо-служба СПЦ.

У последњих пар година већ су две цркве посвећене Светој Софији такође претворене у цамије, и то Црква Св. Софије у Изнику, на западу Турске, и на северу турске државе – у Трапезунту. Иначе, у Турској са 80.000 цамија не постоји хитна потреба за новим муслиманским богомольјама.

Извор: Каттарес / сиц.срб

САНКТ ПЕТЕРБУРГ

Заседање радне групе „Црква у Европи“

Дана 12. маја 2015. у Санкт Петербургу је одржано редовно заседање радне групе „Црква у Европи“ руско-немачког форума. Тема заседања била је „Образовање и васпитање као чинилац у друштву“. Руску Цркву су представљали Архимандрит Филарет (Булеков), ректор Православног светотихоновског хуманитарног универзитета протојереј Владимир Воровјов и други.

С немачке стране учествовао је надбискуп Евангеличко-лутеранске цркве у Русији Дитрих Брауер, а из Немачке директор Института за екуменска истраживања „Јохан Адам Милер“ доктор Јоханес Елдман, референт по питањима реформације и екуменизма Евангеличке цркве средње Немачке пробст Зигфрид Каспарик и други.

Тематске реферате су одржалиprotoјереј Владимир Воровјов: „Богословско образовање и васпитање као чинилац стабилности у друштву“, ћакон Герман Демидов: „Религиозно образовање у постсекуларном друштву“; пастор Штефан Рајх: „Много шта треба изменити да бисмо били онаки какви треба да смо“; доктор Клаус Петер Зајак: „Слобода и признање – прилагођавање часова веронауке у црквеним школама систему плуралистичког образовања у СРН“. Учесници петроградског сусрета размотрели су питања редовне школске верске наставе у световним и црквеним школама и факултетима Русије и Немачке, што су проблеми са којима се сусрећу црквене општине, односно парохије обеју земаља у области религиозног образовања и васпитања, а дискутовали су и о могућим путевима њиховог разрешења.

Извор: Московска Патријаршија / <http://petersburger-dialog.ru> / сици.срб

ХАЛКА

Научни скуп о еколошким темама

Његова Свесветост Васељенски Патријарх Вартоломеј биће дома-

ћин Научног скупа – тзв. „Халка II“ – на тему „Богословље, еколођија и Реч“. Уз Васељенску Патријаршију, организатор скупа је и Универзитет у Саут Њу Хемптону. Скуп ће се одржати на острву Халка од 8. до 10. јуна 2015. године.

Настављајући завештање које је Васељенска Патријаршија започела пре више од двадесет година, научни скуп „Халка II“ проводи у живот читав низ пионирских еколошких иницијатива, међу којима су били и осам међународних симпозијона (1995–2009) и пет летњих семинара (1994–1998).

Научни скуп „Халка I“ на тему „Разговор о животној средини, етици и иновацији“ одржан је у јуну 2012. г. и привукао је као референте високострукчна лица, међу којима и еколоџи какви су Џејн Гудол и Бил Макибен, као и научнице Џејмса Хансена и Ејморија Ловинса.

И „Халка II“ привући ће знамените књижевнике и еколоџе, међу којима су и Тери Иглтон (књижевни теоретичар и критичар) и Тери Темпист Вилијамс (писник и писац), као и Џејмс Балог (планинар и фотограф), Реџ Пејтел (писац и активиста) и Тимоти Џоринџ (богослов и апикултуриста), који ће водити надахнути „разговор о животној средини, књижевности и уметностима“.

Васељенски Патријарх ће овај скуп на Халки отворити 8. јуна, док ће Митрополит пергамски Јован (Зизјулас) одржати уводно предавање.

Извор: OCP / сици.срб

ПЕКИНГ

Сусрет представника традиционалних религија Русије и Кине

Округли сто са учешћем представника традиционалних религија Русије и Кине одржан је 14. маја 2015. године у Пекингу у оквиру 4. састанка руско-кineske радне групе за контакте и сарадњу у сferи религије под председавањем Митрополита волоколамског Илариона, председника Одељења за

спољне црквене односе Московске Патријаршије, и Ченг Зуронга, заменика директора Државне управе за верска питања Народне Републике Кине.

Фото: <https://mospat.ru>

Учесници су разменили мишљења о верском фактору у савременом друштву. Они су се сложили око неприхватљивости употребе верско-специфичних речи за оправдање екстремизма и сепаратизма, истакавши важност да се консолидују традиционалне религије Русије и Кине ради поштовања основних моралних вредности и верске културе у сусрету с изазовима савременог света у коме се процес секуларизације развија убрзано, и нагласили су да је велики допринос верских заједница Русије и Кине који су оне дале у рату против немачког фашизма и јапанског милитаризма.

Кинески и руски саговорници су разговарали дugo о важности контаката у сфери религије ради консолидовања односа између Русије и Кине и због пријатељства између народа ове две земље, што је напоменуто на састанку Његове Светости Патријарха московског и све Русије Кирила и председника НРК Си Ђинпинга у Москви, 8. маја 2015. године.

Митрополит Иларион је рекао учесницима разговора да је Руска Православна Црква задала миrotворачки рад и заштиту права хришћана као свој примарни циљ и активно учествује на међународним форумима и сарађује са политичким, јавним, научним и другим организацијама.

После састанка, г. Ченг Зуронг је одржао пријем у част Митрополита Илариона и руске делегације.

Извор: Московска Патријаршија / сици.срб

ИЗ ЖИВОТА ЦРКВЕ

Олга Стојановић

У БЕРАНАМА

Слава манастира

На празник Св. великомученика Георгија, 6. маја 2015, славу катедралног манастира Епархије будимљанско-никшићке – Ђурђевих Ступова, служена је Св. Арх. Литургија.

Евхаристијским сабрањем је началствовао Епископ будимљанско-никшићки Јоаникије. Преосвећеном Епископу је саслуживало више свештеника и свештеномонаха Епархије будимљанско-никшићке и гостију из Грчке Православне Цркве, Митрополије црногорско-приморске и Епархија крушевачке и милешевске.

У току Литургије Владика је у чин протосинђела рукопроизвео јеромонаха Јеротеја, сабрата манастира Ђурђеви Ступови. У наставку литургијског сабрања Преосвећени је у чин јеромонаха рукоположио досадашњег јерођакона Евстатија, такође сабрата Ђурђевих Ступова.

Славље су својим присуством и братском љубављу увек величали бројни гости. Овом приликом Епископу Јоаникију породица Софтић из Берана уручила је на поклон слику олтара манастира Ђурђеви Ступови, која је настала 1921. године. Слику су Преосвећеном Епископу уручили Адем и Туфик Софтић, унуци Адема Софтића, посљедњег беранског муфтије, како је истакнуто, у част поштовања те беранске светиње и онога што манастир Ђурђеви Ступови представља за све грађане те општине без обзира на вјеру и нацију.

У послијеподневним часовима, тачније у 17 сати, кренула је традиционална Ђурђеванска литија кроз Беране у којој је учествовало око двије хиљаде људи.

Свечану празничну литију вјерног народа предводио је Епископ Јоаникије са бројним свештенством, монаштвом и гостима храмовне славе са којима и Горан Киковић, предсједник Скупштине општине Беране. Потом је у манастирској порти уприличен пригодан културно-духовни програм и свенародно весеље.

Извор: Епархија будимљанско-никшићка

Саопштење за јавност - 20. мај 2015. године

Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве на данашњој седници донео је своју коначну одлуку којом је Његово Преосвећенство Епископа Георгија трајно разрешио управљања Епархијом канадском. Епархијом канадском администрира Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј.

Саопштење за јавност - 23. мај 2015. године

Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве на данашњој седници донео је своју коначну одлуку којом је Његово Преосвећенство Епископа Филарета трајно разрешио управљања Епархијом милешевском. Епархијом милешевском администрира Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије.

У ДАЉУ

Св. вмч. Георгије

Светом Арх. Литургијом у Даљу свечано је прослављен празник Св. великомученика Георгија. У јубиларној години када даљски Срби славе три века од подизања првог православног храма у Даљу и 300. годишњицу организованог духовног живота, Владика Лукијан је одликовао протонамесника Александра Ђурановића чиномprotoјереја, а јереја Драгослава Шалајића достојанством протонамесника. Празничној атмосфери допринео је и Ђурђевдански уранак, који се традиционално организује у Даљу, а који је и ове године окупио велики број мештана Даља и околине. Након јутрења у манастиру Успења Пресвете Богородице у Даљ-планини, учесници су свој дуги пут завршили испред Саборног храма у коме је Епископ Лукијан, са свештенством, служио празничну Св. Арх. Литургију.

Извор: Епархија осечко-барањска

НА ОПЛЕНЦУ

Ђурђевдан

У Храму Св. великомученика Георгија на Оplenцу, задужбини краљевске породице Карађорђевић, у Новом Саду, по поводу молитвене успомене у част првог српског просветитеља, светог и богоносног оца нашега Саве, отпочела је, као и претходних година, служењем свеноћног бденија.

Епископ шумадијски Јован служио је Св. Арх. Литургију и заједно са принцем Александром Карађорђевићем и верним народом прославио храмовну славу Ђурђевдан.

Епископу су саслуживали архијерејски намесник опленачки protoјереј-ставрофор Миладин Михаиловић, пензионисани свештеници protoјереји-ставрофори Драгољуб Ракић и Милун Алексић, протонамесник Остоја Пешић, јереј Марко Стевановић, protoјакон Иван Гашић и јакон Урош Костић.

Након ломљења славског колача и Свете Литургије, престолонаследник Александар и принцеза Катарина Карађорђевић уприличили су трпезу љубави. Уследила је заједничка посета директору и медицинском особљу Дома здравља у Тополи којима је уручен поклон Фондације „Принцеза Катарина Карађорђевић“.

Извор: Епархија шумадијска

У НОВОМ САДУ

Светосавски дани

Прослава овогодишњих духовно-културних свечаности под називом „Светосавски дани 2015“, који се одржавају у Храму Преноса моштију Светог оца Саве у Новом Саду по поводу молитвене успомене у част првог српског просветитеља, светог и богоносног оца нашега Саве, отпочела је, као и претходних година, служењем свеноћног бденија.

Дана 9. маја, у ноћи између суботе и недеље, братство Светосавског храма, заједно са гостима, браћом

Апел за помоћ

Оливера Благојевић, супруга протојереја Влада Благојевића, пароха при Храму Вазнесења Господњег у Борчи, оболела је од тешког облика карцинома – мултиплог меланома и налази се на лечењу у Фленсбургу у Немачкој код проф. др Надежде Басаре. Трошкови лечења износе 51.000 евра. Како породица Благојевић није у могућности да самостално финансира трошкове лечења тражи и моли за помоћ институције и добре људе. У сврху лечења отворени су и наменски рачуни:

Динарски: Владо Благојевић. ЈНА 74а Борча,
Сврха уплате: лечење Оливере Благојевић
Број рачуна: 170-0010304917000-92;
Девизни: Vlado Blagojevic, JNA 074 A Borca Beograd Serbia
RS35170001030491700189
Unicredit Bank Serbia JSC
SWIFT address: BACXRSBG

свештенослужитељима из других места Епархије бачке, саслуживало је на свеноћном бденију којим је начаљствовао Епископ јегарски Јероним. За певницом су појали полазници Школе црквеног појања новосадске ЦО „Св. Јован Дамаскин“. На дан празника, 10. маја, Св. Арх. Литургијом је начаљствовао Владика Јероним, уз саслужењеprotoјереја-ставрофора Миливоја Мијатовића, презвитера Миодрага Шипке, протонамесника Борислава Милића, Стојана Билића и других. На крају Литургије Владика Јероним је благословио да буду прочитане одлуке, односно синђелије, потписане руком Епископа бачког др Иринеја, а тичу се унапређења пречасних презвитерâ Миодрага Шипке и Бранислава Мркића у чин протонамесника.

Извор: Епархија бачка

У ЦЕЉУ

Слава парохије

У недељу, 10. маја 2015, на спомен Спаљивања моштију Светог Саве, првог Архиепископа српског, прослављена је слава парохије у Цељу. Евхаристијским сабрањем начаљствовао је Митрополит загребачко-љубљански Порфирије уз

саслужењеprotoјереја-ставрофора Исе Кидеса из Цеља, protoјереја-ставрофора Будимира Галамића, пароха у Крању, јереја Александра Обрадовића, пароха у Љубљани, као и ѡакона Зорана Радића и Угљеше Пилингера. Благољепију богослужења допринео је и хор цељске парохије, под вођством Вадија Кидеса, који је певао византијским и српским црквено-народним напевом.

Након Божанствене Литургије, у порти храма приређено је послужење за све присутне и изведен краћи културно-уметнички програм. Света Литургија је служена у древном Храму Св. Максимилијана који је парохији цељској уступила Бискупија цељска пре више од тридесет година. Православни храм посвећен Спаљивању моштију Светог Саве био је саграђен 1932. и освећен руком блаженопочившег Патријарха српског Варнаве. Храм је срушен 1941, по личном наређењу Адолфа Хитлера. На овогодишњој слави најављен је пројекат куповине земљишта и почетак обнове цељског храма.

Извор: Митрополија загребачко-љубљанска

У КРАЉЕВУ

Слава храма

Сећањем на дан Спаљивања моштију Светога Саве на Врачару прослављена је, 10. маја 2015, слава Храма Светога Саве у Краљеву. Светим Евхаристијским сабрањем начаљствовао је Епископ жички Ју-

стин уз саслужење свештенства и монаштва Епархије жичке. Прослави су присуствовали и представници града Краљева. У току Литургије Епископ Јустин је у чин свештеника рукоположио Живка Дамјановића, досадашњег ѡакона у Косјерићу.

Након Литургије прослава је настављена у порти храма, послужењем и радосним окупљањем најмлађих око свог Епископа, који је посебно поздравио ученике и вероучитеље из Зајечара.

Извор: Епархија жичка

УТИВТУ

Молитвено и свечано празновање

Митрополит црногорско-приморски Амфилохије одслужио је 10. маја 2015, на дан Спаљивања моштију Светог Саве на Врачару, Св. Арх. Литургију у Светоархангелском манастиру на Михољској Превлаци код Тивта. У току Светог Богослужења Митрополит Амфилохије је у првим монашког образа обукао послушницу манастира Рустово сестру Сану Марјановић из Подгорице. У својој бесједи, подсјетио је сабране вјернике да смо 9. маја обиљежили седамдесету годишњицу побједе над нацизмом.

„То страшно, безбожно, античко злочине злочин затровало Европу и земљу а плод те злочине је оно братобуштво које је владало овдје код нас паралелно са борбом против фашизма.“

Митрополит Амфилохије је предводио у поподневним часовима свечану литију, која је, са моштима Превлачких мученика, већ петнаесту годину заредом прошла улицама Тивта. По доласку литије испред Храма Св. Саве, Високопреосвећенији је ријечима архијерејске поуке поздравио окупљени народ и подсјетио и на милион и пет стотина хиљада јерменских мученика који су пострадали за Христа 1915–1916. као свједоци Христови.

Потом је у храму служена вечерња на којој су сви сабрани могли да се поклоне и цјеливају мошти Превлачких мученика и узму благослов

ИЗ ЖИВОТА ЦРКВЕ

Олга Стојановић

ових светитеља пројављених у наше вријеме. Свечаност је завршена Сабором хорова Боке.

Извор: Мишаројолија
црногорско-приморска

У ЛОНДОНУ

Хришћанско наслеђе Косова и Метохије

У недељу, 10. маја 2015, у Српској православној цркви Св. Саве у Лондону Епископ западноамерички Максим, заједно са парохијским свештенством, служио је Божанску Литургију у присуству верника.

После Литургије, Епископ Максим, игуман манастира Високи Дечани о. Сава и јерођакон Димитрије одржали су промоцију књиге *Хришћанско наслеђе Косова и Метохије* на реномираном лондонском Кингс колеџу, једном од двадесет врхунских универзитета на свету. Монографија *Хришћанско наслеђе Косова и Метохије*, у издању „Себастијан преса“, привукла је пажњу многобројне публике заинтересоване да проучава и прошири знање о хришћанском наслеђу на Косову и Метохију.

Вокални квартет под диригентском палицом Божидара Смиљанића појао је током представљања књиге. Примерак књиге поклоњен је библиотеци овог колеџа.

Извор: Епархија западноамеричка

У ЛЕПОСАВИЋУ

Прослава небеског заштитника

Лепосавић прославља свога заштитника Светог Василија Остршког Чудотворца и то је уједно и слава храма у овоме месту. Овим поводом сабрао се велики број верника у Лепосавић на Евхаристијско сабрање којим је началствовао Епископ рашко-призренски Теодосије. Епископу су саслуживали протојереј-ставрофор Милутин Тимотијевић, дугогодишњи ректор Призренске богословије, Архимандрит Иларион и велики број свештеника и ђакона из свих делова Епархије рашко-призренске.

Пред сам крај Литургије Епископ Теодосије је благословио славски

У БАЊАЛУЦИ Тужна годишњица

Годишњица страдања 12 беба у бањалучком Клиничком центру 1992. године обележена је 22. маја 2015. парастосом и полагањем цвећа на Спомен-обележје гробници „Живот“ у коју су бебе сахрањене пре 23 године, на Новом гробљу у Бањалуци, чemu је, између осталих, присуствовао и председник Владе РС Жељко Џвијановић и заменик градоначелници Бањалуке Јасна Бркић.

Смрт 12 беба била је последица недостатка кисеоника чији је транспорт, због неразумевања светских моћника, онемогућен на простор Бањалуке, јер су се та и кинеска регија тада налазиле у непријатељском окружењу.

Прва беба је умрла 22. маја, након чега је уследила агонија и смрт осталих беба, док је „тринаеста звездица“ Слађана Кобас умрла 13 година после, а преживела четрнаеста беба живи са тешким физичким и менталним оштећењима. Агонија је прекинута пробојем коридора и спајањем бањалучке регије са осталим деловима Српске и Србије.

колач и жито, након чега је кренула литија улицама Лепосавића. По завршетку литије у порти храма откривен је и благословен новоподигнути споменик блаженопочившем Патријарху српском Павлу.

Извор: Епархија рашко-призренска

У ГЛИНИ Парастос страдалим Србима

На празник Светог апостола Јакова Заведејева, 13. маја служена је у Храму Рођења Пресвете Богородице у Глини Св. Заупокојена Литургија и парастос за страдале Србе у Другом светском рату. Наиме, 12/13. маја 1941. усташе су све Србе, мушкарце старије од 15 година, на челу са свештеником Богданом Опачићем, одвели из кућа и свирепо побили у Прекопи, селу надомак Глине. У само једној ноћи убијено је више од 420 људи, што је био само почетак страдања нашег народа од усташа.

Свету Литургију су служили парох петрињски јереј Саша Умићевић и парох коларићки јереј Жељко Видаковић. Као што је већ традиција

ја, у подне је обављен мали помен на костурници на православном гробљу. О значају њихове жртве и мучеништва за веру Христову говорио јеprotoјереј Миле Ристић, парох топлички, окупљеном народу на гробљу после помена.

Извор: Епархија јањојокарловачка

НА КИМ

Помоћ српској деци

Сто деце предшколског, школског и средњошколског узраста у метохијским повратничким селима Осојану, Тучепу, Кошу, Жачу и Лукавцу добило је 15. маја 2015. године новчану помоћ од Епархије западноамеричке и Кола српских сестара из региона Сан Франциска. Помоћ је уручила монахиња Ирина из манастира Грачаница, која води Хуманитарну организацију „Свети Јован Милостиви“, а Ненад Ђурић, секретар ОШ „Радош Тошић“ из Осојана, захвалио је „свима који мисле на Србе Косова и Метохије“. Епархија западноамеричка и Епископ Максим у протеклој години помагали су децу из села на централном Косову, Косовском Поморављу и у Новом Брду.

Извор: Епархија западноамеричка

У ВАЉЕВУ

Стогодишњица болнице

Прве године Великог рата 1914–1915. у страницама светске историографије забележене су као „време

ВЈЕЧНАЈА ПАМЈАТ

**+ Јереј Ђојан Мајсторовић
(1981-2015)**

На сеоском гробљу у Мирковцима поред Винковаца, 18. маја 2015. год. сахрањен је јереј Ђојан Мајсторовић, парох из Сотина. Свету Заупокојену Литургију служио је, у мирковачком Храму Св. оца Николаја, Епископ осјечкопольски Лукијан, уз саслужење свештенослужитеља из више епархија. Након Литургије служено је опело, којем је, поред чланова по родице и родбине, присуствовао велики број верника и поштовалаца оца Ђојана. Над одром оца Ђојана беседује изрекао Преосвећени Лукијан. У име школских колега из студентских дана од оца Ђојана оправдио се протојереј-ставрофор Дарко Ђого, декан Богословског факултета у Фочи, а у име свештенства Епархије протојереј-ставрофор Слободан Блажић.

Јереј Ђојан Мајсторовић је рођен у Винковцима, 16. октобра 1981, од оца Марка и мајке Анђелке. Средње богословско образовање стекао је у Богословији „Св. Петра Дабробосанског“ у Фочи. Апсолвирао је на Богословском факултету „Св. Василија Острошког“. Владика Лукијан га је рукоположио у чин ђакона 2009, те га распоредио да служи у Вуковару. Следеће године, Преосвећени га рукополаже за презвитера и поставља на парохију сотинску, давши му на духовно старање и вернике из околних села: Мохово, Шаренград, Опатовац и Миклушевци.

Након кратке болести, отац Ђојан се упокојио у Господу 15. маја 2015. године. Иза себе је оставил супругу Драгојану, сина Андреја и кћерку Емилију.

ДОБРОЧИНСТВО
Поклоничка агенција Српске цркве
тел/факс: 011/2687-416, 2686-445
info@dobrocinstvo.rs
www.dobrocinstvo.rs

МАНАСТИРИ БУГАРСКЕ
Путевима Светог Саве
27. јун - 03. јул

МОРАВСКА СРБИЈА
11 - 12. јул

СВЕТИЊЕ МОСКВЕ
25. август - 02. септембар

КРСТОВДАН У СВЕТОЈ ЗЕМЉИ
20 - 28. септембар

ОСТРОГ
Сваког викенда

Ваљевске болнице“, симбала пожртвованости лекара и медицинских радника, који су се из целог света сабрали у град на обалама Колубаре да лече хиљаде рањеника, заробљеника и цивила, оболелих услед епидемије пегавог тифуса. Верни Хипократом и Божијем завету, др Селимир Ђорђевић, др Драгиња Бабић, др Аријус ван Тинховен, др Семјуел Кук, сликарка Надежда Петровић и други племенити прегаоци дали су живот за близње.

Њихови близњи били су сви страдалници, ма ком народу припадали. Засигурно, велика им је плата на небесима. На земљи, света дужност да сећање на њих сачувамо припада нама који смо дочекали један век од чувене ратне болнице. На државном нивоу формиран је Организациони одбор за обележавање „Стогодишњице Ваљевске болнице 1914/1915“, чијом је првом седницом, 17. маја 2015, у Ваљевској гимназији председавао председник Републике Србије Томислав Николић.

Како је у време Великог рата Окружна болница била у згради да нашњег Међуопштинског историјског архива, Одбор је одлучио да се у делу овог простора помогне организација сталне изложбене поставке „Страдање и хуманизам. Ваљевска болница 1914/1915“. Такође, у аутентичном болничком објекту из доба рата биће формиран и мемо-

ријални центар, да будућим нараштајима сведочи страхоте до тада највећег светског оружаног сукоба, али и хуманост, пожртвованост и низ свевремених врлина које су крали сите ондашње људе.

„Ово је прави начин да се одужимо страдалима у Великом рату и свима који су се пожртвовано старали о рањеницима“, поручио је председник Србије Томислав Николић. На састанку је договорено да се у октобру ове године организује међународна научна конференција „Страдање и хуманизам. Ваљевска болница 1914/1915“ и формиран Одбор подршке за обележавање 100 година Ваљевске болнице. Чланови одбора су бројни угледни посленици науке, културе, привреде, политике и других области јавног живота Србије. Организациони одбор, којим председава шеф државе чине: Патријарх српски Иринеј, Влада Републике Србије, Епископ ваљевски Милутин, Епископ шабачки Лаврентије, Српска академија наука и уметности, Српско лекарско друштво и други.

Извор: Епархија ваљевска

У БЕОГРАДУ

Изложба „Пребиловци“

У четвртак, 21. маја 2015, у изложбеном холу Народне банке Србије отворена је изложба „Пребиловци“, заједнички пројекат КЦ Нови Сад и УГ „Јадовно 1941“ из Бањалуке. Након седамдесет година, први пут је у Србији, у новембру прошле године у Новом Саду, а сада и у Београду, организована изложба историјских фотографија „Пребиловци“ која сликовито и фактографски приказује страдања и мучења недужних Срба у истоименом селу. Аутори Предраг Лозо и Драгослав Илић су још једном показали, низом историјских фотографија и чињеница, колико је важно сећати се свих жртава и тиме одати поштовање за невино и мучно страдање хиљада Срба, по трудивши се да упознају јавност о немилом догађају који се десио у јужној Херцеговини.

С. К.

Апел за помоћ

Учитељица Емилија Рогошић (рођ. 1973) већ четири године болује од тешког облика рака. Пошто јој се стање погоршало, тренутно је на веома скupoј, али неопходној, хемотерапији авастином. Лечење од којег јој зависи живот ће, по прогнозама доктора, трајати годину дана. Терапија која кошта 2.000 евра се прима на сваке три недеље, тако да је потребно прикупити укупно око 30.000 евра.

Због дуготрајног лечења Емина породица више нема средстава, па је њена школа – ОШ „Краљ Александар I“ из Београда, заједно са Еминим ученицима и њиховим родитељима – одлучила да покуша да прикупи новац за лечење ове увек насмејане учитељице, која је генерацијама ученика улепшала детињство. Прогнозе доктора су добре, али само ако успемо да прикупимо потребну суму новца.

Молимо вас да се укључите у акцију и помогнете да учитељица Ема добије тешку битку са опаком бо-

лешћу. Свака, па и најмања финансијска помоћ је веома значајна. У име Емилије Рогошић, њене деветогодишње ћеркице Теодоре и њене породице, молимо вас да о Еминој борби за живот обавестите своје пријатеље, бивше Емине ученике и њихове родитеље и све људе које познајете а који би могли да помогну.

Молимо вас да новац потребан за лечење од којег Еми зависи живот уплатите на њен динарски текући рачун код Alpha Bank (донација за лечење) бр. 180-1731010552412-02, или за уплате у еврима (EUR) на девизни текући рачун код Alpha Bank бр. 180-1731010552410-08.

За додатне информације о другим начинима достављања финансијске помоћи можете се обратити школи или координатору акције Драгану Златановићу на телефон бр. 063/307-081.

Храм гради нас Манастир Свете Матроне Московске

У прелијепом и питомом селу Ритешићу на Вучијаку код Добоја већ неколико година гради се нови манастир у Епархији зворничко-тузланској, манастир Свете Матроне Московске.

Благословом Преосвећеног Владике Господина Хризостома, Епископа зворничко-тузланског, ових дана настављају се грађевински радови на овом манастиру. Прилика је да све људе добре воље позвојмо да у границама својих могућности помогну наставак градње овог манастира. У прилогу овог текста су идејна архитектонска решења овог манастира.

Све информације о начину намјенске помоћи за ову свету обитељ можете добити на адреси:

Српска Православна Црква Епархија зворничко-тузланска
Епархијски дом: Ул. Патријарха Павла 40,
76300 Бијељина
Република Српска
Босна и Херцеговина

Или на контакт телефон:
тел: (+387) 055-222-300
факс: (+387) 055-210-960
и на e-mail Епархије зворничко-тузланске: ep.bn@teol.net

